

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

Preddiplomski sveučilišni studij Ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja

**MIŠLJENJE RODITELJA DJECE PREDŠKOLSKE DOBI O VAŽNOSTI
EKOLOŠKIH TEMA U DJEČJEM VRTIĆU**

Završni rad

Studentica: Ivona Ament

Matični broj: 2680

Kolegij: Ekološki odgoj u dječjem vrtiću

Mentor: izv. prof. dr. sc. Irella Bogut

Sumentor: mr.sc. Željko Popović, profesor visoke škole

Osijek, 2016.

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. VAŽNOST EKOLOŠKOG ODGOJA U PREDŠKOLSKOJ DOBI	4
3.1. ULOGA ODGOJITELJA U EKOLOŠKOM OBRAZOVANJU	5
3.2. ULOGA RODITELJA U EKOLOŠKOM OBRAZOVANJU	6
3. METODE	7
3.1. DIZAJN	7
3.2. CILJ	7
3.3. ZADACI	7
3.4. HIPOTEZE	7
3.5. UZORAK	8
3.6. INSTRUMENT ISTRAŽIVANJA	8
4. REZULTATI	9
4.1. USPOREDBA REZULTATA RODITELJA I ODGOJITELJA	9
4.2. USPOREDBA REZULTATA RODITELJA S PREBIVALIŠTEM U GRADU I RODITELJA S PREBIVALIŠTEM U SELU	24
5. RASPRAVA	38
6. ZAKLJUČAK	42
7. LITERATURA	43
8. SAŽETAK	44
9. SUMMARY	46
10. PRILOG 1:	48

UVOD

Sa sve većim razvojem tehnologije, poljoprivrede, proizvodnje i gradnje pojavljuju se sve veći ekološki problemi kao što su nemar za tehnološki otpad, nekontrolirana upotreba kemijskih sredstava, prekomjerna potrošnja fosilnih goriva i slično. Klepac (1988.) uz zagađenje okoliša, energetska krizu, degradaciju biosfere i ekspanziju ljudske populacije upozorava i na razne teške bolesti uzrokovane ljudskim nemarom za prirodu od kojih su najčešće mutageneza i rak. S rastom gore navedenog, raste i zabrinutost čovječanstva, a ekologija je postala znanost kojom se bave, ne samo biolozi, već i mnogi drugi stručnjaci, pa i svi ostali gdje su ekološki problemi izraženiji. Zbog toga se sve više pažnje posvećuje unaprjeđivanju životne okoline i ekološkom odgoju mlađih generacija, pošto bez njih nije moguće doći do većih zaokreta (Uzelac, 1990). No, kako su ipak roditelji primarni odgojitelji djece, cilj je utvrditi njihove stavove i mišljenja o ekološkom odgoju u dječjem vrtiću i važnosti obrađivanja ekoloških tema i aktivnosti u dječjem vrtiću.

VAŽNOST EKOLOŠKOG ODGOJA U PREDŠKOLSKOJ DOBI

Čovjek, kao pripadnik žive prirode, ona je njegov dom, ona ga hrani, iz nje izvlači sve što nosi na sebi, sve čime raspolaže. Povezan je s njom i ovisi o njoj na nebrojene načine. Prema Lojen, Božić i Gunc (2008.) povezanost djeteta s prirodom veoma je važna za njegov zdrav razvoj. Međutim, danas djeca sve manje vremena provode igrajući se u prirodi, a sve više sjedeći ispred raznih ekrana. Djeca sve manje žive u povezanosti s prirodom, što za posljedicu ima manji afinitet i ljubav prema njoj, a time i manje pozitivnih stavova vezanih za očuvanje prirode (Lojen, Božić, Gunc, 2008, prema Phenice i Griffore, 2003).

Ekološke teme većinom nisu primarne u dječjim vrtićima, osim ako se radi o Eko-vrtićima ili vrtićima sa specijalnim programima. U redovnim vrtićkim programima ekologija je aktualna uglavnom pri obilježavanju datuma kao što su Dan zaštite voda i Dan planeta Zemlje. No, u posljednje vrijeme, sve je više onih koji ukazuju na društveno-pedagošku važnost ekološkog odgojnog rada, nedovoljno uočavanje odnosno zapostavljanje istog te potrebu za ekološkim odgojem i obrazovanjem kao aktivnim procesom. Uzelac (1990.) govori kako nema nikakve sumnje da je fenomenu zaštite i unapređivanja čovjekove životne okoline nužno pristupiti i s pedagoškog aspekta, prije svega zato što je mladu generaciju potrebno upoznati, pripremiti i uključiti u proces zaštite i unapređivanja životne okoline. „Temeljna zamisao ekološkog odgoja u današnjem je vremenu usmjerena na širenje svijesti i spoznaja o trenutačnom stanju okoliša na Zemlji, kao i na poduzimanje konkretnih mjera za njegovu zaštitu“ (Petrović-Sočo, 1996, 39). Ta zamisao u dječjem je vrtiću ostvariva preko raznih radionica, bilo dječjih, bilo zajedničkih radionica djece i odraslih, različitih igara, akcija uređivanja okoliša, posjeta i ostalih oblika rada gdje djeca mogu aktivno studjelovati, istraživati, otkrivati sami na svoj način s tim da Lojen, Božić i Gunc (2008.) napominju da djeca najprije moraju razviti emocionalnu privrženost i ljubav prema prirodi da bi mogla razviti odgovornost i potrebu za njenom zaštitom i očuvanjem. Ističu i to da ako ne razvijemo respekt i brigu za prirodu u predškolskoj dobi, riskiramo da djeca kasnije više nikada neće razviti takve stavova.

2.1. ULOGA ODGOJITELJA U EKOLOŠKOM OBRAZOVANJU

Odgojitelji, kao prvi učitelji nakon roditelja, igraju važnu ulogu u djetetovom životu. Odgojna skupina je za dijete druga obitelj, a odgojitelj glavna osoba kojoj dijete slijepo vjeruje. Zadaća odgojitelja je prije svega konstantno osluškivati dijete i uočiti njegove potrebe te prema tome planirati, motivirati, poticati, usmjeravati, biti respodentan i zadovoljavati sve dječje potrebe. No, odgojitelj djeluje najviše ovisno o svojim interesima i unutrašnjoj motivaciji. Kako je suvremeno doba, doba različitih ekoloških problema, potrebno je da odgojitelju osobni interes bude razviti pojedinca koji će racionalno gospodariti okolišem. Farkaš (2003.) ističe da djeca rado prihvaćaju razne ekološke aktivnosti i radionice, sami daju prijedloge za daljnje aktivnosti, a posebna vrijednost ovakva rada pokazala se u primjeni i očitovanju stečenog znanja djece i u obiteljskom okruženju. I mnogi drugi primjeri raznih ekoprojekata u dječjim vrtićima koji dokazuju kako je na ekološku osviještenost potrebno i moguće razvijati od najranijih dana i tako stvarati temelje „cjelokupne buduće izgradnje djeteta kao i njegove ekološke svijesti i osjetljivosti, odnosno izgradnje cjelokupne društvene ekološke svijesti. Upravo u ovome očituje se uloga predškolske ustanove da svoje zadaće i napore usmjerava prema ostvarenju tog cilja.“ (Radaković, 1996, 134). Ljubaj i Vujić Sisler (2008) daju svoje obrazloženje o ulozi odgojitelja u ekološkom odgoju. Naime, one tvrde kako je dijete od rođenja u dodiru sa svim elementima prirode te da ono nosi u sebi svoj biološki kodirani program, a uloga odgojitelja je da omogući djetetu da taj program razvija kroz odrastanje.“ Uzelac daje konkretnije odrednice o tome što odgojitelj treba i može razvijati kod djece predškolske dobi: „Općenito gledano, u predškolskoj dobi u obzir dolazi upoznavanje nekih pojava najbliže okoline, zatim informiranje, te stvaranje vještina i navika osobne higijene, dakako i u interesu okoline, zatim održavanje čistoće i reda tamo gdje se živi i boravi, kao i pravilan odnos prema prirodnoj sredini (biljkama i životinjama). Posebno valja ukazati na stetske vrijednosti okoline i njezinu uređenost, ali i na neestetske pojave, njihove uzroke i posljedice“ (Uzelac, 1990; 111, 112).

I Lepičnik Vodopivec (2000.) spominje nužnost razvijanja ekološke osjetljivosti u predškolskoj dobi sa svrhom dostizanja određene razine ekološke osviještenosti kod budućih odraslih. Pri tome napominje kako važnu ulogu imaju roditelji i odgojitelji, kao i drugi značajni odrasli u djetetovoj okolini. U istom članku, Lepičnik Vodopivec opisuje svoje istraživanje o stavovima odgojitelja o ekološkom odgoju u dječjem

vrtiću u kojem ispitanice u podjednakoj mjeri ocjenjuju važnost utjecaja odgojitelja (80%) te važnost utjecaja roditelja i obitelji (72%).

2.2. ULOGA RODITELJA U EKOLOŠKOM OBRAZOVANJU

Svi stavovi, razmišljanja i postupci kod djeteta temelje se na odgoju u primarnoj zajednici – obitelji. Djeca tako prvo usvajaju postupke, navike i stavove svojih roditelja i stvaraju temelje, između ostalog, i za ekologiju. Iako djeca sustavnije i više uče u obrazovnim ustanovama, temelji stečeni u obitelji teško se mijenjaju kroz daljnje obrazovanje.

Razni primjeri iz prakse sadržani u zbornicima radova kao što su *Dijete i djetinjstvo* (2003.) te *Očuvajmo Zemlju zajedno* (1996.), govore o raznim eko-projektima, razvoju i unaprijeđenju ekološke svijesti čiji je cilj djeci, na njima primjeren način, ugraditi znanje razumijevanja prirodnih procesa, razviti pozitivne stavove prema okolišu i osjetljivost prema prirodi. No, ne govore ništa o sudjelovanju roditelja (osim donošenja materijala). Međutim, to nije dovoljno. Smojver (2000.) spominje da u trijadi odnosa dijete-odgojitelj-roditelj, roditelj svojim modelom ponašanja ima najvažniji utjecaj na dijete. No, na uspješno provođenje programa utječe i dobro obavještanje i aktivno sudjelovanje roditelja u programu, ne samo donošenje materijala koje odgojitelj zamoli, bez ikakvih obaveza, odgovornosti ni interesa za to što se i zašto radi s tim materijalima, što je čest slučaj. Upravo ranije spomenutim aktivnim sudjelovanjem u aktivnostima svoga djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, odnosno suradnjom s odgojiteljem gdje obje strane usklađuju svoje djelovanje za dobrobit djeteta, ostvaruje se kontinuitet koji djetetu pruža stabilnost, sigurnost i mogućnost za maksimalno iskorištavanje svojih potencijala i razvijanje kao cjelovite i potpune osobe.

U ovom istraživanju želim pravo provjeriti postoje li sličnosti i razlike u mišljenjima roditelja i odgojitelja te samih roditelja s obzirom na mjesto prebivališta, odnosno postoje li temelji za već spomenuti kontinuitet i suradnju.

3. METODE

3.1. DIZAJN

Problem istraživanja je mišljenje roditelja o važnosti ekoloških tema u dječjem vrtiću. Na izbor problema utjecala je društvena važnost svijesti za vlastitu okolinu zbog sve češćih primjera negativnih odnosa čovjeka prema okolišu. Problem je aktualan pošto se tiče osnovnih pitanja suvremene civilizacije i opstanka, kako ljudske vrste, tako i našeg planeta općenito, stoga je vrijedan provjere i istraživanja kako bi se u budućnosti uvele neke promjene.

3.2. CILJ

Cilj istraživanja je utvrditi stavove i mišljenja roditelja o ekološkom odgoju u dječjem vrtiću i važnosti obrađivanja ekoloških tema i aktivnosti u dječjem vrtiću. Istraživanje će dati uvid i u to postoji li razlika između mišljenja i stavova roditelja na selu i u gradu, te između mišljenja roditelja i odgojitelja.

3.3. ZADACI

1. Istaknuti aktualnost ekoloških problema.
2. Objasniti važnost provođenja ekološkog odgoja u dječjim vrtićima.
3. Anketirati roditelje predškolske djece.
4. Anketirati odgojitelje.
5. Analizirati i usporediti dobivene rezultate.

3.4. HIPOTEZE

1. Roditelji s prebivalištem na selu pridaju veću važnost ekologiji i ekološkim temama od roditelja s prebivalištem u gradu.
2. Odgojitelji pridaju veću važnost učenju ekoloških tema od roditelja.

3.5. UZORAK

Istraživanje je provedeno na prigodnom uzorku od 116 roditelja u dobi od 21 do 55 godina, koji su anketirani u DV „Bjelovar“, DV „Latica“ u Osijeku, DV „Pinokio“ Donji Miholjac; područni vrtić Marijanci i DV pri osnovnoj školi I.G.Kovačića u Zdencima te 48 odgojiteljica u dobi od 23 do 63 godine, koje su anketirane putem online ankete.

Roditelji:

Većina roditelja (55,2%) ima prebivalište na području nekoga grada. Najviše roditelja (43,1%) završilo je srednjoškolsko obrazovanje, zatim 32,8% roditelja ima visoku stručnu spremu (VSS), a 18,1% višu stručnu spremu (VŠS). 6% roditelja ima završeno samo osnovnoškolsko obrazovanje.

Odgojitelji:

Odgojitelji u još većem omjeru imaju prebivalište na području grada (70,8%). 79,2% ispitanih odgojitelja ima višu stručnu spremu (VŠS) dok ostali imaju visoku stručnu spremu (VSS).

3.6. INSTRUMENT ISTRAŽIVANJA

Anonimna anketa s mišljenjima i stavovima, koja se sastojala od pitanja višestrukog izbora, skale procjene (Likert skala), te pitanje otvorenog tipa. Cijelu anketu može se vidjeti u Prilogu 1.

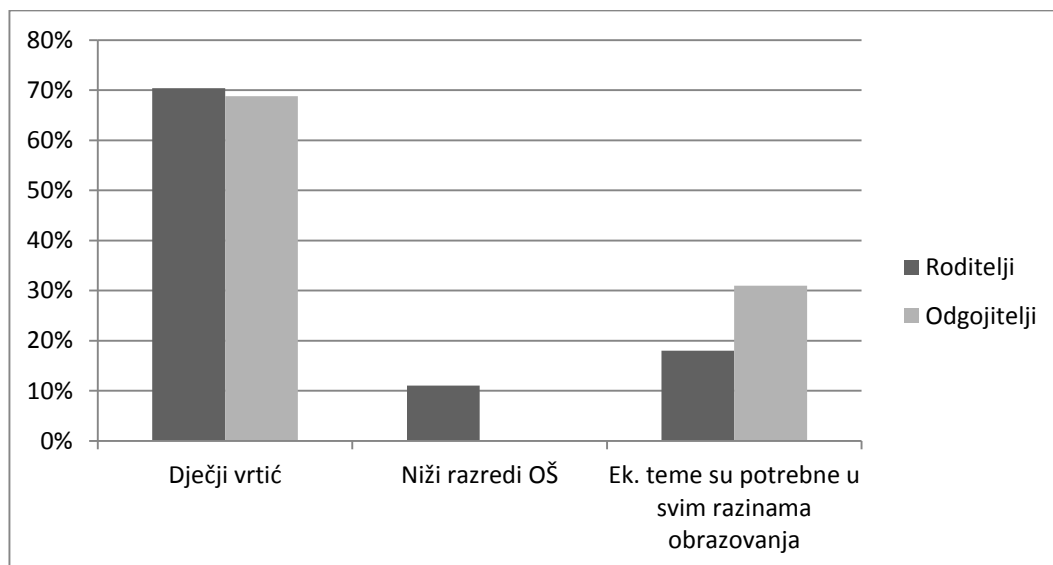
4. REZULTATI

4.1. USPOREDBA REZULTATA RODITELJA I ODGOJITELJA

Na pitanje kada je, po njihovom mišljenju, dijete potrebno upoznati s ekološkim temama i roditelji (70%) i odgojitelji (69%) u najvećoj se mjeri slažu da je to upravo u dječjem vrtiću. Nekoliko roditelja (11%) smatra da je pravo vrijeme u nižim razredima osnovne škole, dok ostatak (18% roditelja i 31% odgojitelja) smatra da su ekološke teme potrebne u svim razinama obrazovanja. Rezultati su prikazani na Slici 1.

Tablica 1. Odgovori na pitanje: Prema Vašem mišljenju, kada je dijete potrebno upoznati s ekološkim temama?

Broj odgovora	Dječji vrtić	Niži razredi OŠ	Ek. Teme su potrebne u svim razinama obrazovanja
Roditelji	81	13	21
Odgojitelji	33	0	15

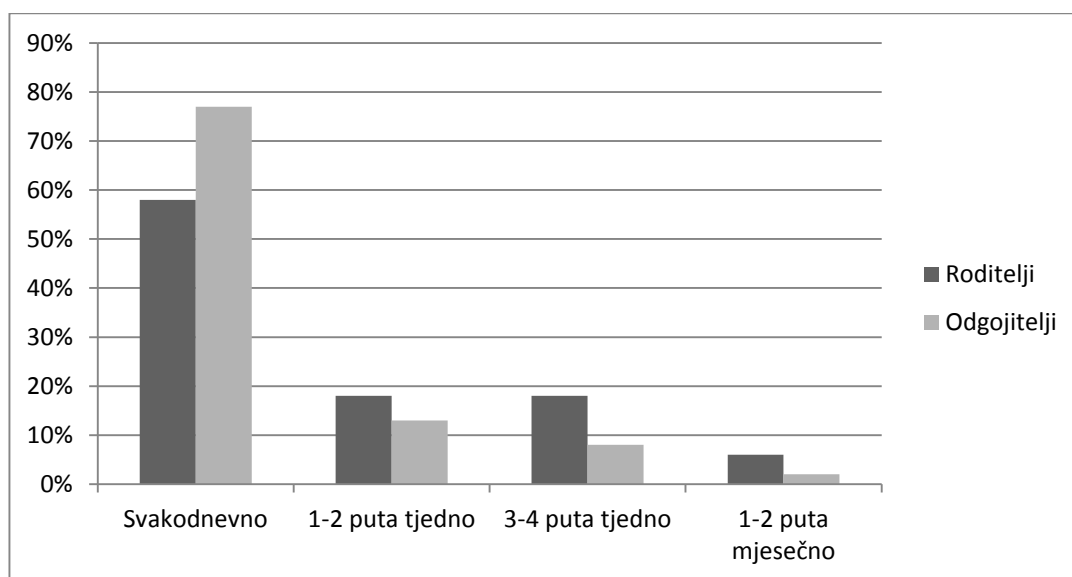

Slika 1. Odgovori na pitanje: Prema Vašem mišljenju, kada je dijete potrebno upoznati s ekološkim temama?

Na pitanje koliko često djeca trebaju boraviti u prirodi, nešto više od pola roditelja (58%) odgovorilo je svakodnevno, jednak broj roditelja (18%) smatra da je dovoljno boraviti u prirodi 1-2 puta tjedno, odnosno 3-4 puta tjedno, a nekoliko njih (6%) smatra da djeca u vrtiću trebaju boraviti u prirodi 1-2 puta mjesečno. Kod odgojitelja, također najveći broj njih (77%) smatra da bi djeca trebala svakodnevno boraviti u prirodi, bez obzira na vremenske uvjete, a 13% njih smatra da bi učestalost trebala biti 1-2 puta tjedno. Samo nekoliko odgojitelja (8%) smatra da bi djeca trebala boraviti u prirodi 2-4 puta tjedno, a jedna odgojiteljica (2%) odgovorila je 1-2 puta mjesečno. (Slika 2.)

Tablica 2. Odgovori na pitanje: Prema Vašem mišljenju, koliko često djeca trebaju provoditi u prirodi (izleti, šetnje i sl.) za vrijeme boravka u vrtiću?

Broj odgovora	Svakodnevno	1-2 puta tjedno	3-4 puta tjedno	1-2 puta mjesečno
Roditelji	67	21	21	7
Odgojitelji	37	6	4	1

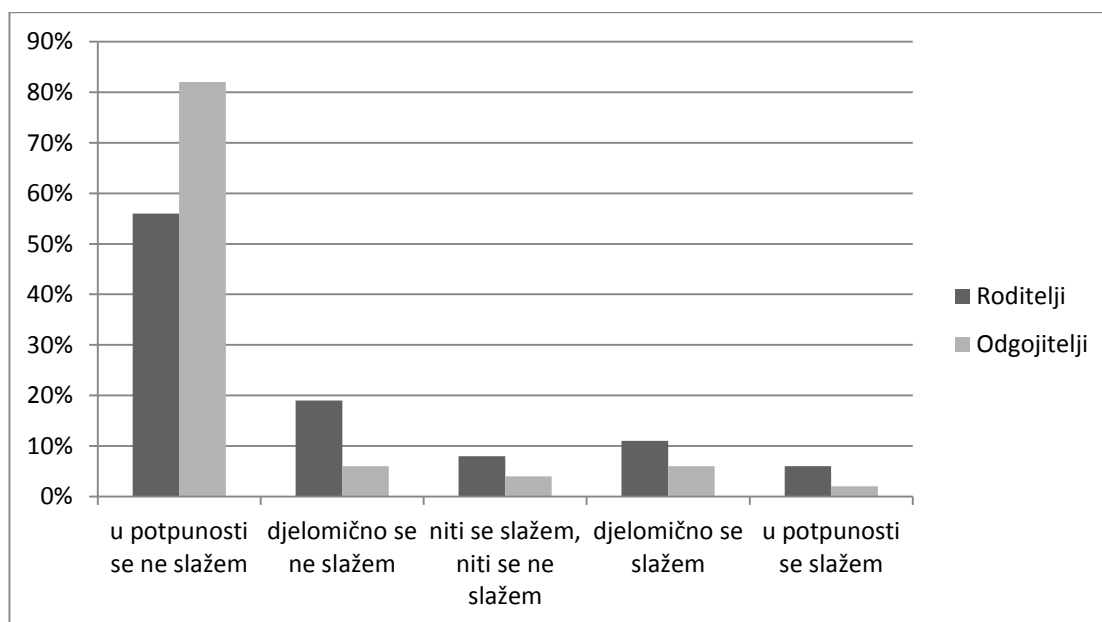

Slika 2. Odgovori na pitanje: Prema Vašem mišljenju, koliko često djeca trebaju provoditi u prirodi (izleti, šetnje i sl.) za vrijeme boravka u vrtiću?

S tvrdnjom da je u vrtićima dovoljno baviti se ekologijom samo pri obilježavanju određenih datuma, ne slaže se većina roditelja (56%). Djelomično se ne slaže njih 19% dok o tome nema mišljenje 8%. 11% se djelomično slaže, a mali broj (6%) se u potpunosti slaže s tom tvrdnjom. Kod odgojitelja je neslaganje puno čvršće: čak 82% odgojitelja se u potpunosti ne slaže s tom tvrdnjom, djelomično se ne slaže 6%, niti se slaže, niti ne slaže 4%. S tvrdnjom se djelomično slaže 6% odgojitelja, a 2% se u potpunosti slaže. Rezultati ove tvrdnje prikazani su na Slici 3.

Tablica 3. Odgovori na pitanje: U vrtićima je dovoljno baviti se ekologijom samo pri obilježavanju određenih datuma (npr. Dan planeta Zemlje, Dan zaštite voda)

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Roditelji	65	22	9	13	7
Odgojitelji	39	3	2	3	1

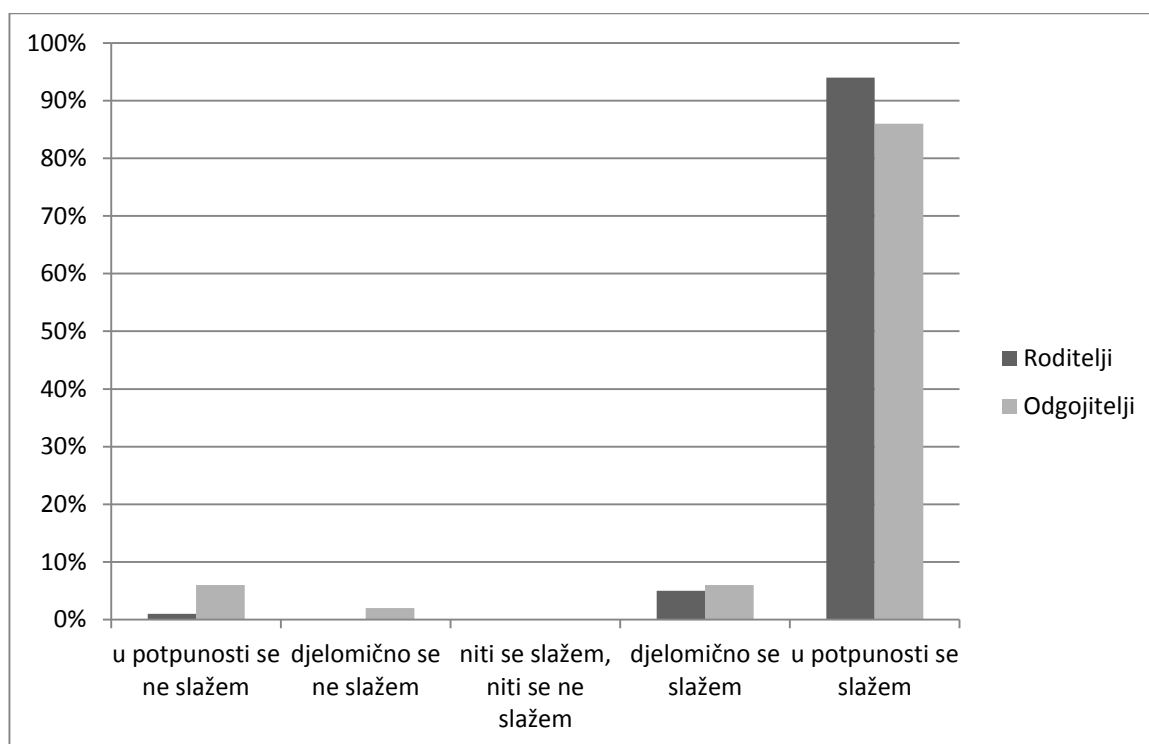

Slika 3. Odgovori na pitanje: U vrtićima je dovoljno baviti se ekologijom samo pri obilježavanju određenih datuma (npr. Dan planeta Zemlje, Dan zaštite voda)

Na Slici 4. očitno je kako se velika većina roditelja (94%) i odgojitelja (86%) u potpunosti slaže s tvrdnjom da je djecu važno poticati na rad i boravak u prirodi. Djelomično se slaže skoro jednak postotak roditelja (5%) i odgojitelja (6%). No, ipak, jedan ispitanik odgojitelj (2%) djelomično se ne slaže s tvrdnjom, a u potpunosti se s tim ne slaže 6% odgojitelja te 1 roditelj. Neslaganje s navedenom tvrdnjom može se protumačiti kao stav odgojitelja, odnosno roditelja da boravak u prirodi nije bitan za dječji razvoj, no također se može protumačiti da je njihovo mišljenje da djeca ne trebaju posebne poticaje za rad i boravak u prirodi pošto je u dječjoj prirodi istraživanje okoline i ostale fizičke aktivnosti.

Tablica 4. Odgovori na pitanje: Djecu je važno poticati na rad i boravak u prirodi

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Roditelji	1	0	0	6	109
Odgojitelji	3	1	0	3	41

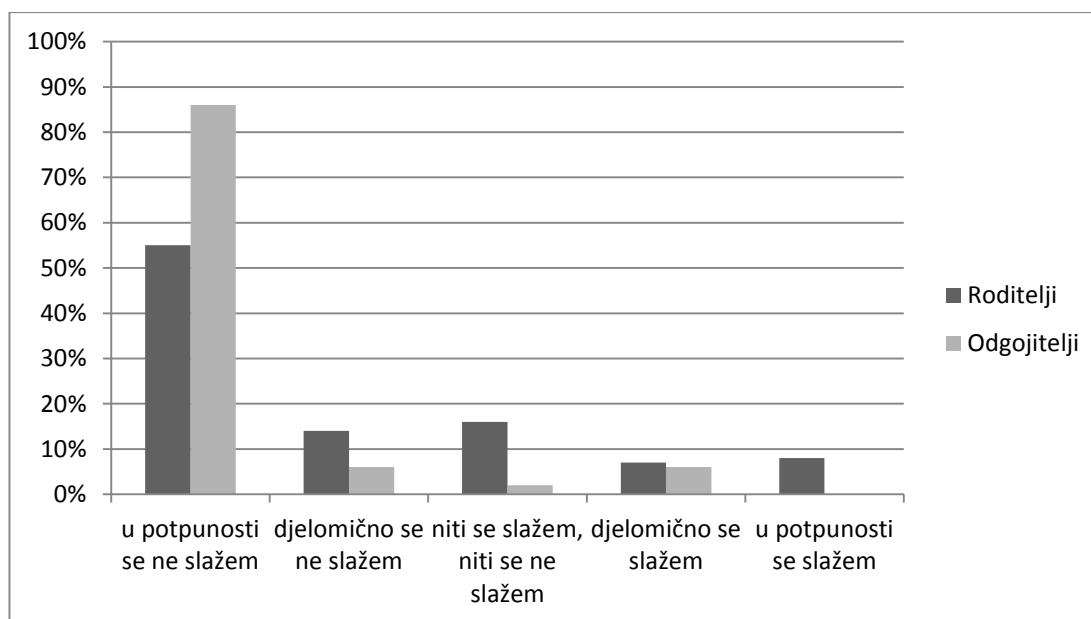

Slika 4. Odgovori na pitanje: Djecu je važno poticati na rad i boravak u prirodi

Na Slici 5. po prvi puta se vidi veća razlika između stavova roditelja i odgojitelja. 86% odgojitelja u potpunosti se ne slaže s tvrdnjom da su djeca predškolskog uzrasta “premala” da bi shvatila značenje ekologije i njenih pojmova. Dok je istog mišljenja tek 55% roditelja. Nadalje, 6% odgojitelja samo se djelomično ne slaže s navedenom tvrdnjom, 2%, odnosno 1 odgojitelj nema stav o toj tvrdnji, a ostatak (6%) se djelomično slaže s tvrdnjom. Što se tiče roditelja, 14% ih se djelomično ne slaže s navedenom tvrdnjom, nešto više (16%) se niti slaže, niti ne slaže, dok su mišljenja podjednaka u djelomičnom slaganju (7%) i potpunom slaganju (8%). Podatak da se više od 30% roditelja ili slaže s ovom izjavom, ili nema stav o njoj, možemo pripisati činjenici da je ekologija vrlo široka i disciplinarna znanost te roditelji imaju različitu predodžbu i znanja o tome koji su točno pojmovi koji se tiču ekologije i koji bi se pojmovi mogli predstaviti djeci.

Tablica 5. Odgovori na pitanje: Djeca predškolskog uzrasta “premala” su da bi shvatila značenje ekologije i njenih pojmova

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Roditelji	64	17	18	8	9
Odgojitelji	41	3	1	3	0

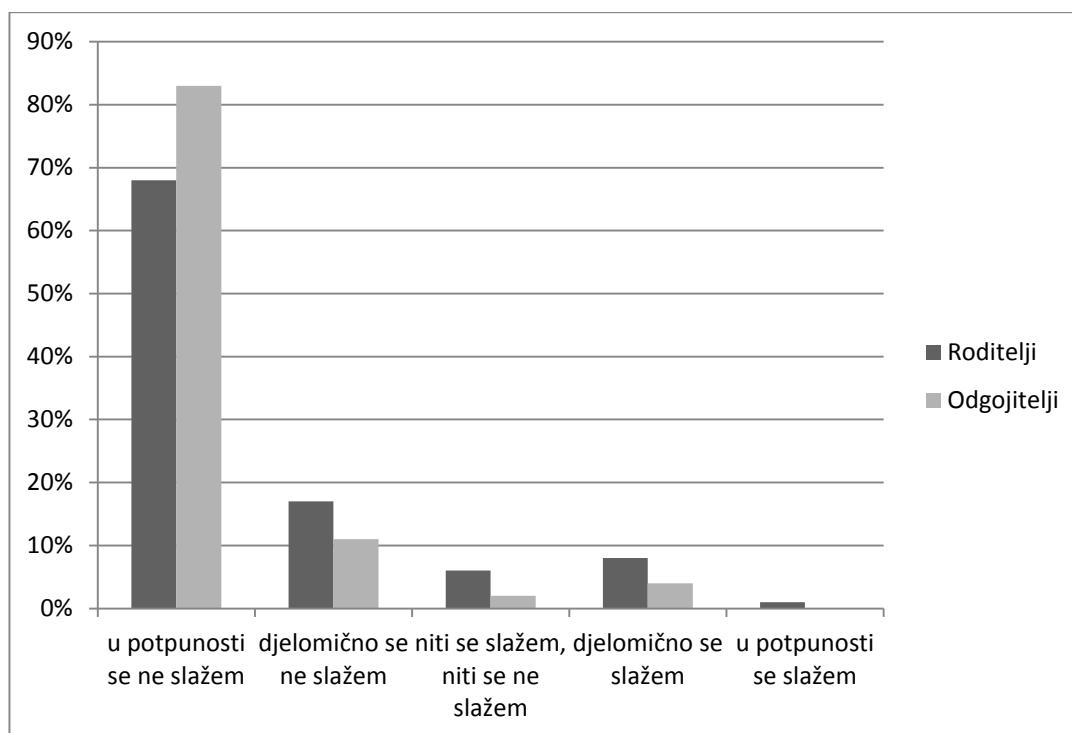

Slika 5. Odgovori na pitanje: Djeca predškolskog uzrasta “premala” su da bi shvatila značenje ekologije i njenih pojmova

Slika 6 prikazuje mišljenja roditelja i odgojitelja o nužnosti razgovora o ekološkim temama s djecom. Vidi se jasno da se većina odgojitelja (83%) u potpunosti ne slaže s tom tvrdnjom, dok ih se 11% djelomično ne slaže. Jedna odgojiteljica (2%) se niti slaže, niti ne slaže, a ostatak (4%) se djelomično slaže s navedenom tvrdnjom. Kod roditelja je situacija vrlo slična, no s tvrdnjom se u potpunosti slažu u nešto manjoj mjeri (68%), djelomično se ne slaže njih 17%, nema stav o toj tvrnji njih 6%, djelomično se slaže 8% roditelja, a 1 roditelj se u potpunosti slaže.

Tablica 6. Odgovori na pitanje: Nije nužno potrebno razgovarati s djecom predškolskog uzrasta o ekološkim temama

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Roditelji	79	20	7	9	1
Odgojitelji	40	5	1	2	0

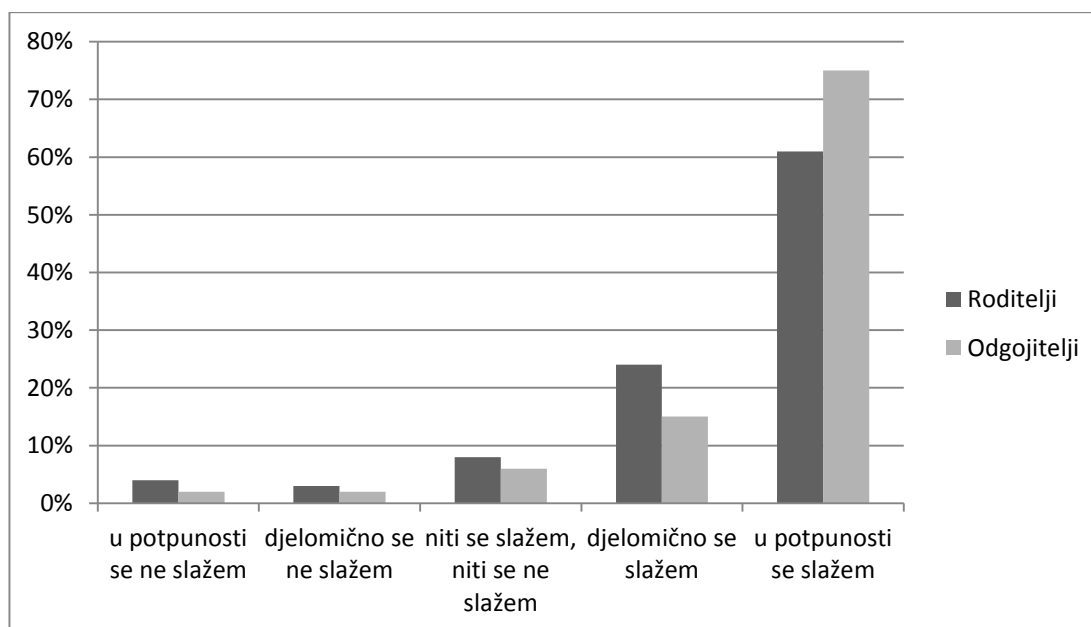

Slika 6. Odgovori na pitanje: Nije nužno potrebno razgovarati s djecom predškolskog uzrasta o ekološkim temama

Stavove o tome je li djeci u vrtiću potrebno ukazati na probleme nedostatka pitke vode, nestanak šuma i sl. prikazuje Slika 7. Ovdje se vidi kako su odgojitelji opet sigurniji u potpunom slaganju s tvrdnjom (75%), dok je kod roditelja taj broj nešto manji (61%). Djelomično se s tvrdnjom slaže više roditelja (24%) nego odgojitelja (15%), dok se niti slaže, niti ne slaže s tom tvrdnjom 8% roditelja, a 6% odgojitelja. Djelomično se s ovom tvrdnjom ne slaže 3% roditelja i 2% odgojitelja, a u potpunosti se ne slaže, dakle smatra da djeci nije potrebno ukazati na probleme pitke vode i šuma 4% roditelja te 2% odgojitelja.

Tablica 7. Odgovori na pitanje: Djeci je u vrtiću potrebno ukazati na probleme nedostatka pitke vode, nestanak šuma i sl.

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Roditelji	5	4	9	27	71
Odgojitelji	1	1	3	7	36

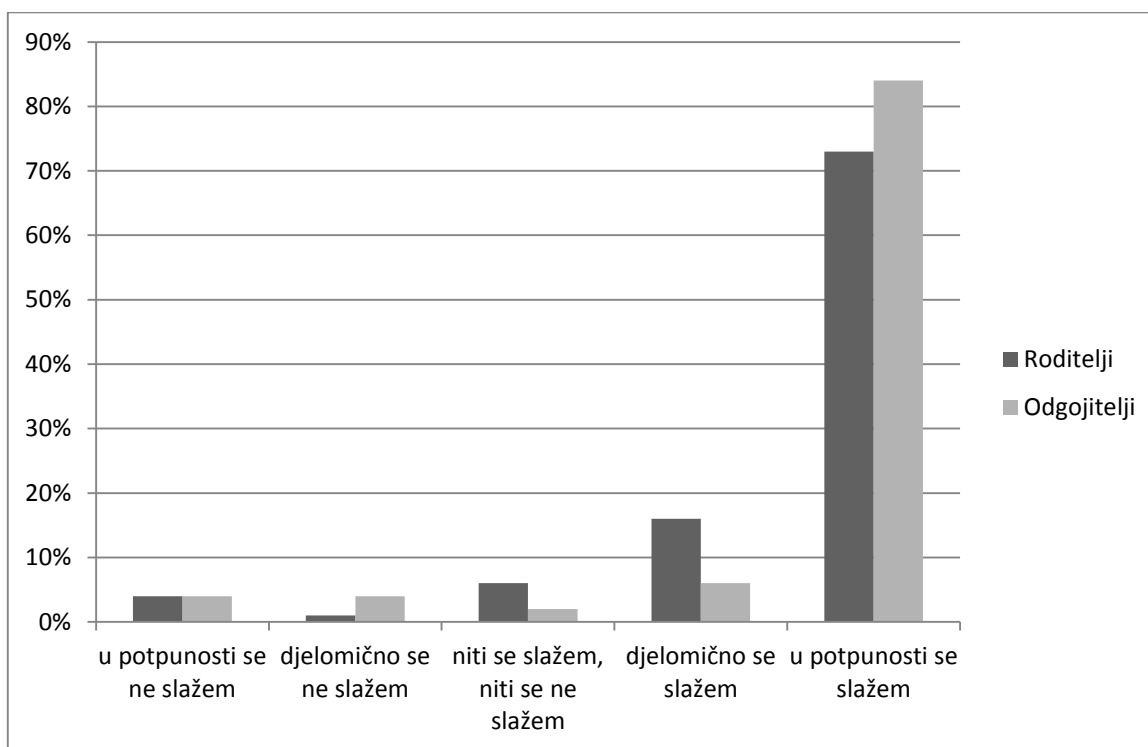

Slika 7. Odgovori na pitanje: Djeci je u vrtiću potrebno ukazati na probleme nedostatka pitke vode, nestanak šuma i sl.

Što se tiče učenja djece da razvrstavaju otpad, u potpunosti se slaže 73% roditelja, manji broj, njih 16% se djelomično slaže, njih 6% nema stav o tome, a 1% se djelomično ne slaže. 4% roditelja se u potpunosti ne slaže u čemu su jednaki sa stavovima odgojitelja. Isti postotak odgojitelja (4%) se djelomično ne slaže s navedenom tvrdnjom, 2% se niti slaže, niti ne slaže, 6% se djelomično slaže, a 84% odgojitelja se u potpunosti slaže s tom tvrdnjom, što prikazuje Slika 8.

Tablica 8. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti razvrstavati otpad.

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Roditelji	5	1	7	19	84
Odgojitelji	2	2	1	3	40

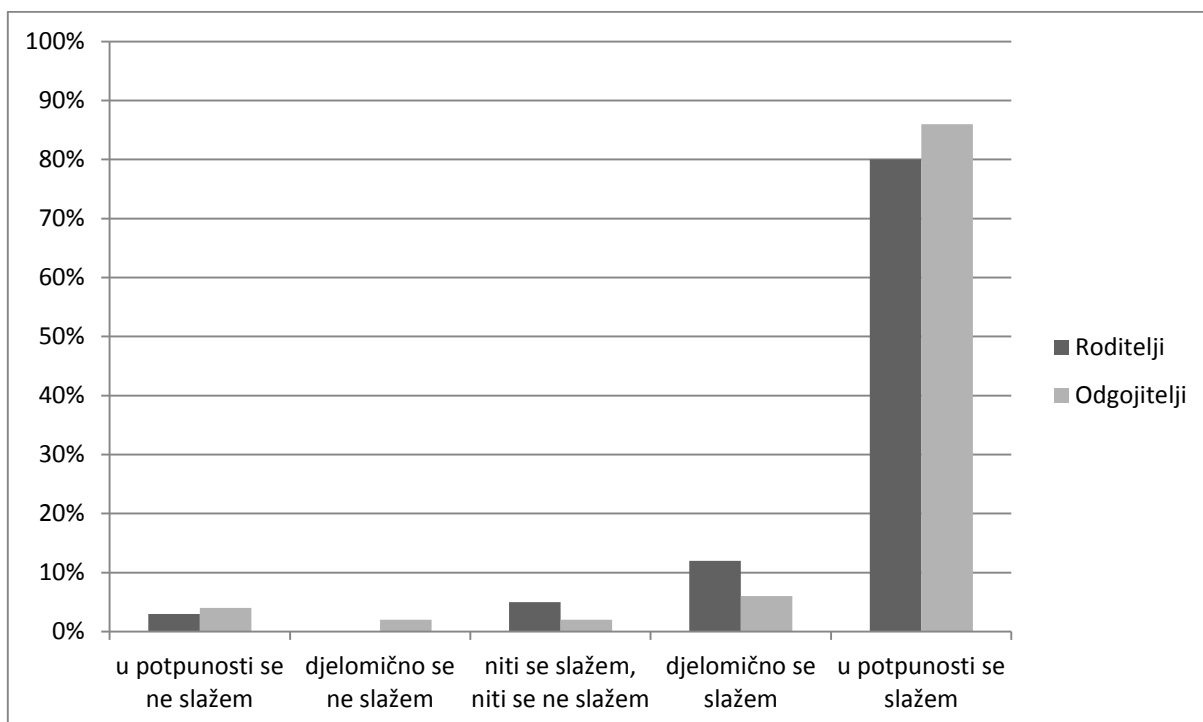

Slika 8. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti razvrstavati otpad.

Za tvrdnju da se u vrtiću treba racionalno koristiti vodu i struju, što pokazuje Slika 23, odgojitelji imaju vrlo slično mišljenje kao i za prošlu tvrdnju. Naime, 4% odgojitelja se u potpunosti ne slaže s tom tvrdnjom, njih 2% se djelomično ne slaže, isti postotak je i onih koji se niti slažu, niti ne slažu. Djelomično se s tvrdnjom slaže 6% odgojitelja, a 86% se slaže u potpunosti. Kod roditelja je taj broj nešto manji (80%) a nešto veći za djelomično slaganje s tvrdnjom (12%). 5% ih se niti slaže, niti ne slaže, a u potpunosti se ne slaže njih 3%.

Tablica 9. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti racionalno koristiti vodu i struju

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Roditelji	3	0	6	14	93
Odgojitelji	2	1	1	3	41

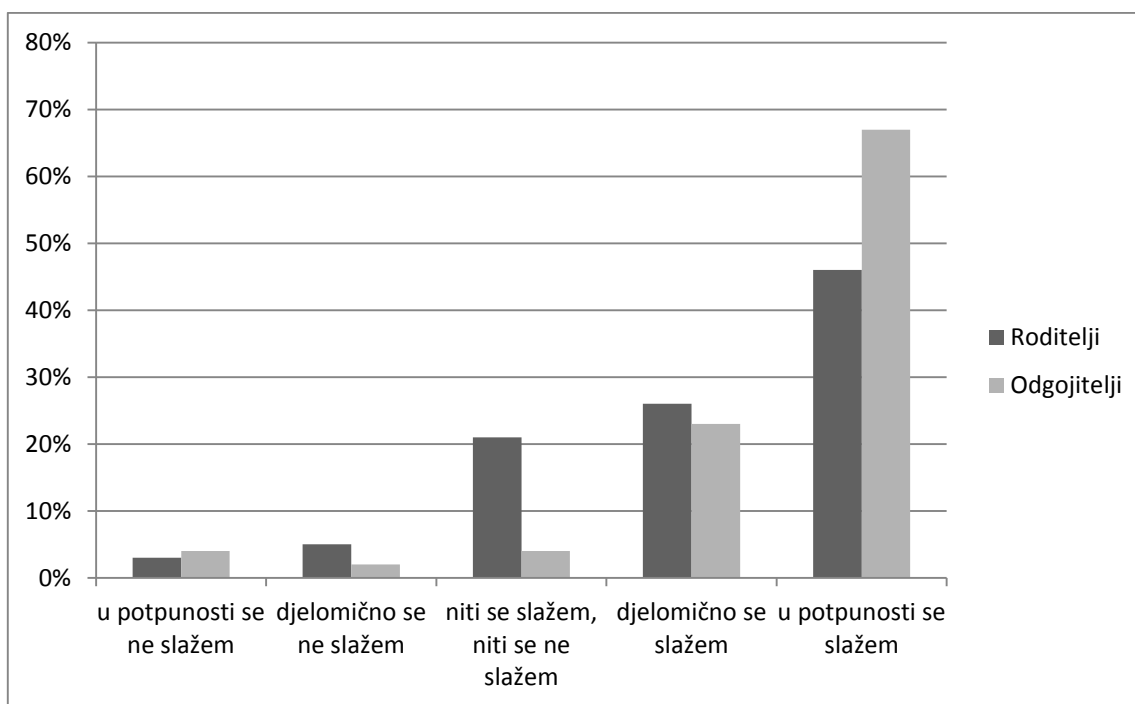

Slika 9. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti racionalno koristiti vodu i struju

Kada se govori o tome treba li se u vrtiću učiti o klimi, roditelji su dosta neodlučni. 46% roditelja se u potpunosti slaže s ovom tvrdnjom, 26% ih se djelomično slaže, a samo nešto manji postotak (21%) ih se niti slaže, niti ne slaže. 5% roditelja se djelomično ne slaže, a 3% se u potpunosti ne slaže s time da se u vrtiću treba učiti o klimi. Kod odgojitelja je situacija malo sigurnija – njih 67% se u potpunosti slaže s navedenom tvrdnjom, djelomično se slaže njih 23%, a 4% nema stav o tome. 2% se djelomično ne slaže s time, a 4% se ne slaže u potpunosti. Ove rezultate prikazuje Slika 10.

Tablica 10. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti o klimi

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Roditelji	3	6	24	30	53
Odgojitelji	2	1	2	11	32

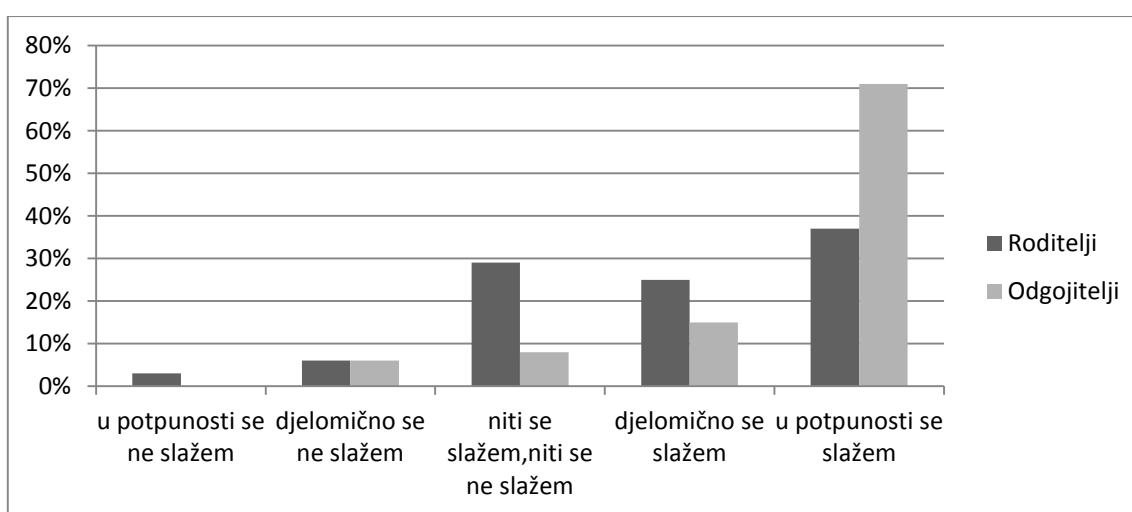
Slika 10. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti o klimi

Na Slici 11 vidi se podjednak postotak roditelja (29%) koji se niti slažu, niti ne slažu s time da se u vrtiću treba učiti o obnovljivim i neobnovljivim izvorima energije te onih koji se slažu s tom tvrdnjom bilo djelomično (25%), bilo u potpunosti (37%). Naime, relativno visok postotak roditelja koji nemaju stav o navedenoj tvrdnji, može se protumačiti na više načina. Neki od njih su i da roditeljima nije potpuno jasno na što se misli ili pak nisu sigurni kako bi te teme djeca prihvatila. Usprkos tome, veoma je mali postotak onih koji se djelomično (6%) ili u potpunosti (3%) ne slažu s ovom tvrdnjom.

Odgovitelji su, očekivano, mnogo sigurniji u to da se u vrtiću treba učiti o obnovljivim i neobnovljivim izvorima energije. Njih 71% ih se u potpunosti slaže s već spomenutom tvrdnjom. Djelomično se slaže 15% odgojitelja, niti se slaže, niti ne slaže njih 8%, dok se djelomično ne slažu u istom postotku kao i roditelji (6%).

Tablica 11. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti o obnovljivim i neobnovljivim izvorima energije

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Roditelji	3	7	34	29	43
Odgovitelji	0	3	4	7	34

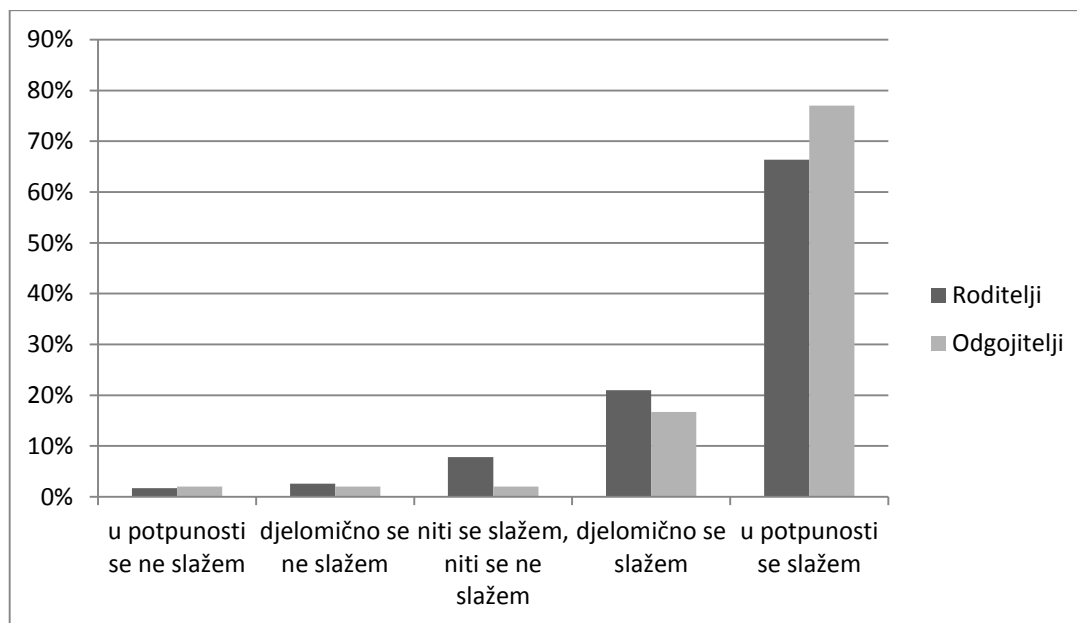

Slika 11. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti o obnovljivim i neobnovljivim izvorima energije

Sa tvrdnjom da se u vrtiću treba učiti o načinima zagađivanja okoliša i sprječavanju istog, slaže se u potpunosti se slaže najveći broj i roditelja (66%) i odgojitelja (77%). No, pošto se pojam ekologija najviše koristi upravo u prilikama kada se govori o okolišu, odnosno njegovom zagađivanju i očuvanju, ovi postotci su ispod očekivanih. Ipak, 21% roditelja i 17% odgojitelja djelomično se slažu s ovom tvrdnjom. 8% roditelja te 2%, odnosno jedan odgojitelj se niti slažu, niti ne slažu, a djelomično se ne slaže 3% roditelja te 2% odgojitelja. Na kraju po 2% i roditelja i odgojitelja se u potpunosti ne slažu s time, što je prikazano na Slici 12.

Tablica 12. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti o načinima zagađivanja okoliša i sprječavanju istog

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Roditelji	2	3	9	25	77
Odgojitelji	1	1	1	8	37

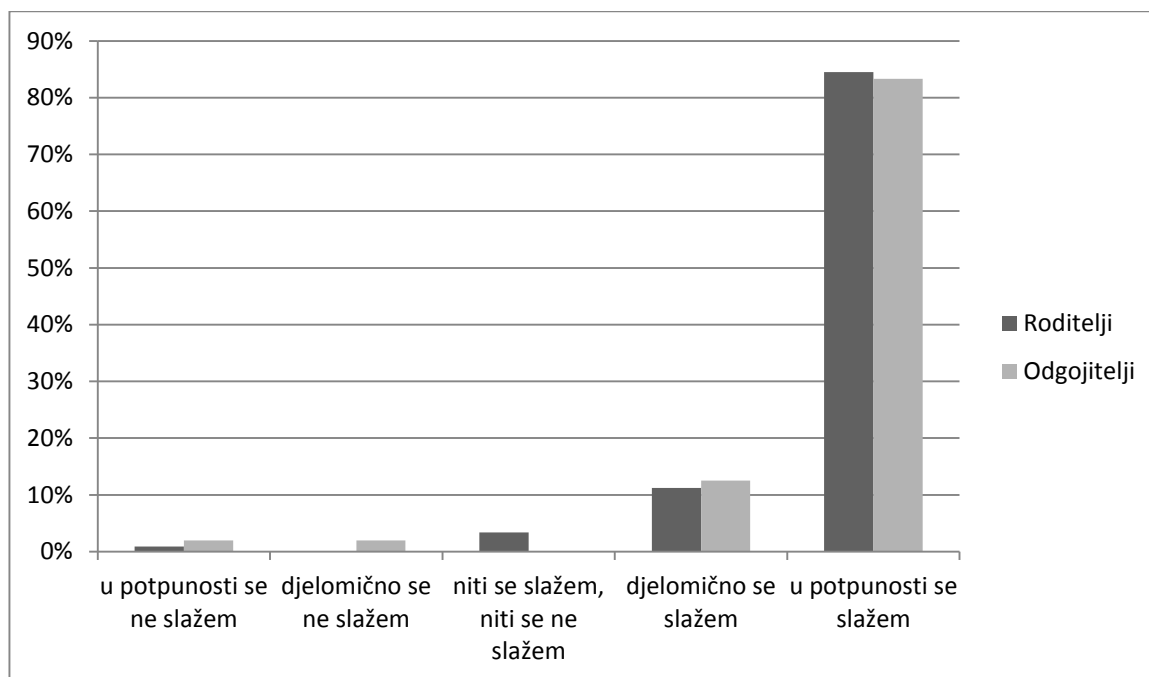

Slika 12. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti o načinima zagađivanja okoliša i sprječavanju istog

Sa posljednjom tvrdnjom na skali (prikazano na slici 13.), a to je da bi bilo dobro da u dvorištu vrtića postoji vrt gdje bi djeca mogla saditi biljke i brinuti o njima, roditelji i odgojitelji su poprilično suglasni. Naime čak 85% roditelja i 83% odgojitelja u potpunosti se slaže s tvrdnjom, dok se velika većina ostatka (11% roditelji, 13% odgojitelji) djelomično slaže. Ostatak se niti slaže, niti ne slaže (3% roditelja), djelomično ne slaže (2% odgojitelja) ili u potpunosti ne slaže (1% roditelja, 2% odgojitelja). To govori kako su i roditelji, kao i odgojitelji svjesni da djeca najbolje uče kada su u izravnom kontaktu s predmetom učenja i kako je u dječjoj prirodi da aktivno istražuje svoju okolinu preko svih osjetila.

Tablica 13. Odgovori na pitanje: Bilo bi dobro da u dvorištu vrtića postoji vrt gdje bi djeca mogla saditi biljke i brinuti o njima

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Roditelji	1	0	4	13	98
Odgojitelji	1	1	0	6	40

Slika 13. Odgovori na pitanje: Bilo bi dobro da u dvorištu vrtića postoji vrt gdje bi djeca mogla saditi biljke i brinuti o njima

Na kraju ankete, ispitanici su imali zadatak rangirati pet tema koje su, po njihovom mišljenju, najvažnije teme za obradu u dječjem vrtiću, a pridaju ekologiji ili zaštiti, a mogli su odabrati neke od tema spomenutih u prijašnjim pitanjima ili dodati svoje. Na ovo pitanje odgovorilo je 81% roditelja (Tablica 1) te 100% odgojitelja (Tablica 2).

Tablica 14. Rang lista odgovora roditelja

Tema	Broj odgovora
1. Razvrstavanje otpada	46
2. Racionalno korištenje energije	44
3. Načini zagađivanja okoliša i sprječavanje istog	43
4. Obrađivanje vrta u vrtiću	38
5. Rad i boravak u prirodi	33
6. Nedostatak pitke vode	32
7. Zaštita prirode/čuvanje okoliša	13
8. Njega biljaka/briga o biljkama	12
9. Nestanak šuma	11
10. Recikliranje	10

Među navedenim temama bile su još i: pravilno ponašanje prema životinjama, kako ne bacati hranu, ekosistem, obnovljivi izvori energije, ozonski omotač, kompostiranje, zdrava, prirodna hrana, zdravlje, štetnost sunčevih zraka, zdrava prehrana, alternativna rješenja dobijanja energije; utjecaj svakog pojedinca na očuvanje okoliša, izrada predmeta od starih materijala, prazne ambalaže i sl., kako roditelji (ne)čuvaju prirodu, kreativno izražavanje kroz organizaciju vrtnog uređenja, upoznavanje sa jestivim biljkama (samoniklim i uzgojenim).

Tablica 15. Rang lista odgovora odgojitelja

Tema	Broj odgovora
1. Razvrstavanje otpada	27
2. Racionalno korištenje energije/štednja energije	22
3. Recikliranje	20
4. Vrt	20
5. Zaštita prirode/briga o okolišu	16

6. Boravak u prirodi	15
7. Načini zagađivanja okoliša i sprječavanje istog	13
8. Voda	12
9. Odnos prema biljkama i životinjama	12
10. Obnovljivi izvori energije	11

Među navedenim temama bile su još i: zdrava organska hrana, održivi razvoj, zagađenje zraka, tradicija i baština, pravljenje novog papira u vrtiću, međuljudski odnosi i komunikacija, buka, zdravlje iz prirode, svijest roditelja o zaraznim i lako prenosivim bolestima, iskorištavanje prirodnog neoblikovanog materijala u aktivnostima, vožnja biciklom, zdrav život...

Također i sljedeći komentari: "Djeci treba omogućiti svakodnevni boravak u prirodi i usaditi im ljubav prema prirodi. Nisam baš za obrađivanje tema, više za obrađivanje zemlje, pa makar i u vazi.", "Ekologija se živi, ona se 'ne uči'."

Iz tablica vidimo kako je i roditeljima i odgojiteljima najvažnije razvrstavanje otpada, a zatim i racionalno korištenje energije, odnosno štednja energije. Odgojitelji zatim na treće mjesto stavljaju recikliranje, što su kao temu odvojili od razvrstavanja otpada. Da se zaključiti da recikliranje za odgojitelje znači izrada novog papira, iskorištavanje čepova, prazne ambalaže i sl. za izradu igračaka, igara, likovno izražavanje i razne druge aktivnosti. Roditeljima je, pak, na trećem mjestu učenje o načinu zagađivanja okoliša i sprječavanju istog. Kod obje grupe vrt kao tema ili aktivnost zauzima četvrto mjesto.

Zanimljivo je kako su i roditelji i odgojitelji pod ekološke teme navodili i teme kao zdrava hrana, zdravlje, zdravlje iz prirode, zdrav život itd. što bi inače spadalo pod zdravstveni, a ne ekološki odgoj. No, to daje do znanja kako su obje grupe ispitanika svjesne da ljudsko zdravlje, a samim time i zdravlje njihove djece pa i njih samih, ovisi o stanju okoliša, odnosno o stupnju njegovog zagađenja.

Općenito gledajući, u prioritetima ekoloških tema nema većih razlika između roditelja i odgojitelja.

4.2. USPOREDBA REZULTATA RODITELJA S PREBIVALIŠTEM U GRADU I RODITELJA S PREBIVALIŠTEM U SELU

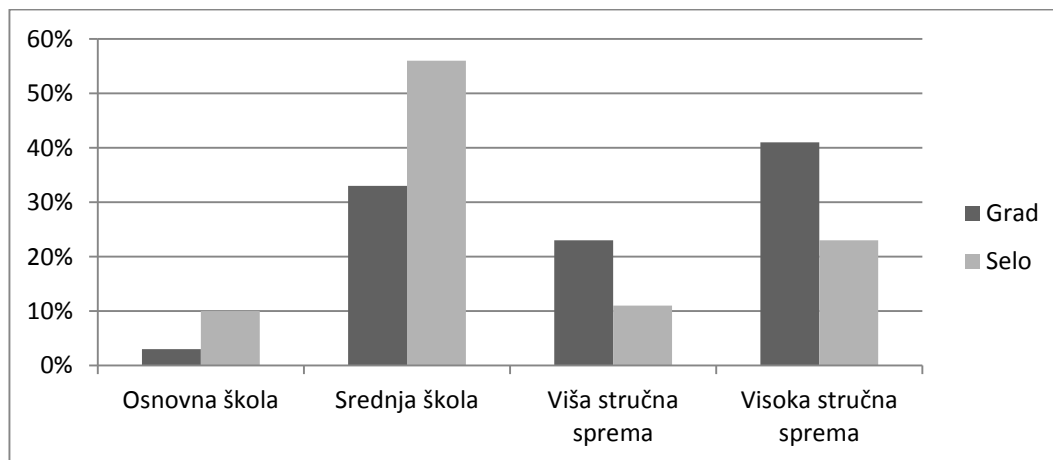
Nakon usporedbe između stavova i mišljenja roditelja i odgojitelja, uspoređeni su i stavovi i mišljenja samih roditelja prema mjestu prebivališta, odnosno prema tome žive li na selu ili u gradu. Cilj je bio vidjeti ima li kakvih razlika s obzirom na pretpostavku da je ekologija i život s prirodom i u prirodi prisutniji u selima, no u gradu ljudi imaju više mogućnosti za posebne eko-programe .

Rezultati su sljedeći:

Više od pola roditelja sa sela završilo je srednju školu (56%), dok najviše roditelja iz grada (41%) ima visoku stručnu spremu. Visoka stručna sprema je druga po zastupljenosti kod roditelja sa sela (23%), dok je kod roditelja iz grada to srednja škola (33%). Zatim slijedi viša stručna sprema (23% grad, 11% selo), a najmanje je roditelja sa završenom osnovnom školom (3% grad, 10% selo). Stručna sprema roditelja prikazana je na Slici 14.

Tablica 16. Odgovori na pitanje: Stručna sprema roditelja

Broj odgovora	Osnovna škola	Srednja škola	Viša stručna sprema	Visoka stručna sprema
Grad	2	21	15	26
Selo	5	29	6	12

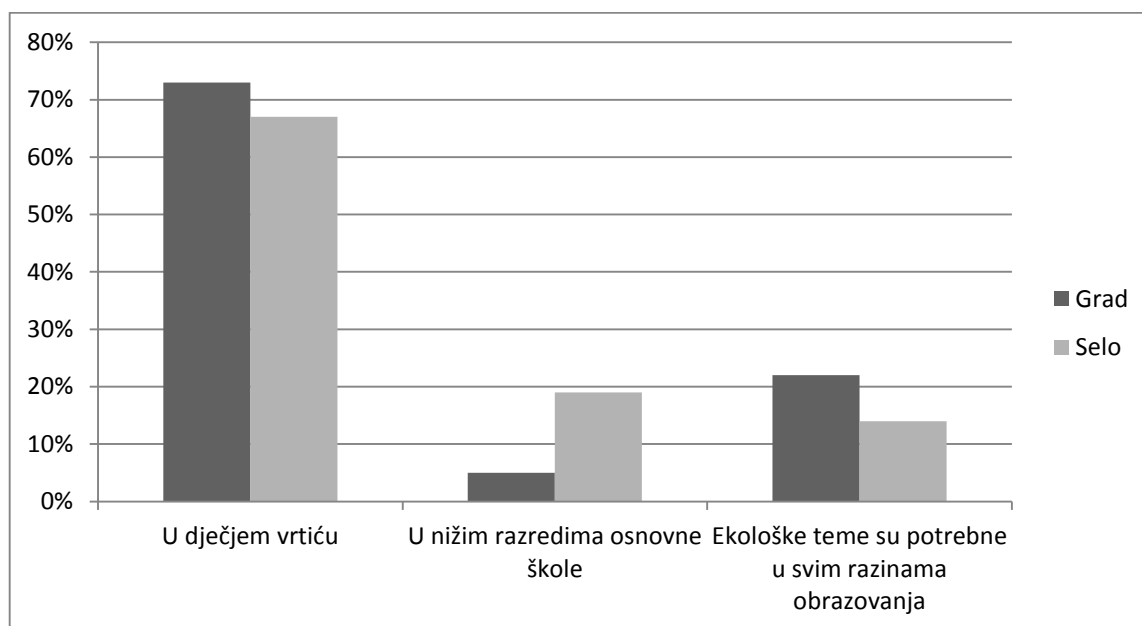

Slika 14. Odgovori na pitanje: Stručna sprema roditelja

Na pitanje kada je dijete potrebno upoznati s ekološkim temama (Slika 15.), najviše roditelja je odgovorilo da je to u dječjem vrtiću (73% grad, 67% selo), zatim 22% roditelja iz grada smatra da su ekološke teme potrebne u svim razinama obrazovanja, dok je taj postotak kod roditelja sa sela 14%. Da je dijete potrebno upoznati s ekološkim temama u nižim razredima osnovne škole smatra 5% roditelja iz grada i čak 19% roditelja s prebivalištem u selu.

Tablica 17. Odgovori na pitanje: Kada je dijete potrebno upoznati s ekološkim temama

Broj odgovora	U dječjem vrtiću	U nižim razredima osnovne škole	Ekološke teme su potrebne u svim razinama obrazovanja
Grad	47	3	14
Selo	35	10	7

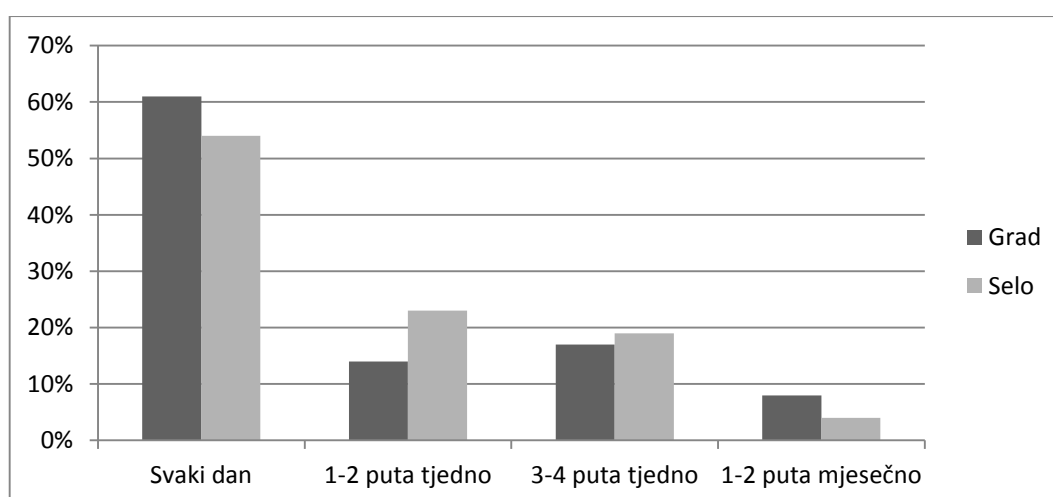

Slika 15. Odgovori na pitanje: Kada je dijete potrebno upoznati s ekološkim temama

Na pitanje koliko često djeca trebaju boraviti u prirodi, više od pola roditelja s prebivalištem u gradu (61%) odgovorilo je svakodnevno, 14% smatra da je dovoljno boraviti u prirodi 1-2 puta tjedno, 17% misli da je dovoljno 3-4 puta tjedno, a nekoliko njih (8%) smatra da djeca u vrtiću trebaju boraviti u prirodi 1-2 puta mjesečno. Kod roditelja s prebivalištem na selu, 54% smatra da bi djeca trebala svakodnevno boraviti u prirodi, a 23% njih smatra da bi učestalost trebala biti 1-2 puta tjedno. 19% smatra da bi djeca trebala boraviti u prirodi 3-4 puta tjedno, a 4% roditelja sa sela odgovorilo je 1-2 puta mjesečno (Slika 16.). Moguće je da razlog takvom odgovoru roditelja koji žive na selu leži u tome da njihova djeca borave na zraku i sudjeluju u aktivnostima i igrama izvan kuće u većoj mjeri nego djeca iz grada, tako da ne smatraju veoma bitnim šetnje i ostale aktivnosti na otvorenom za vrijeme boravka u vrtiću.

Tablica 18. Odgovori na pitanje: Koliko često djeca trebaju provoditi u prirodi (izleti, šetnje i sl.) za vrijeme boravka u vrtiću?

Broj odgovora	Svaki dan	1-2 puta tjedno	2-3 puta tjedno	1-2 puta mjesečno
Grad	39	9	11	5
Selo	28	12	10	2

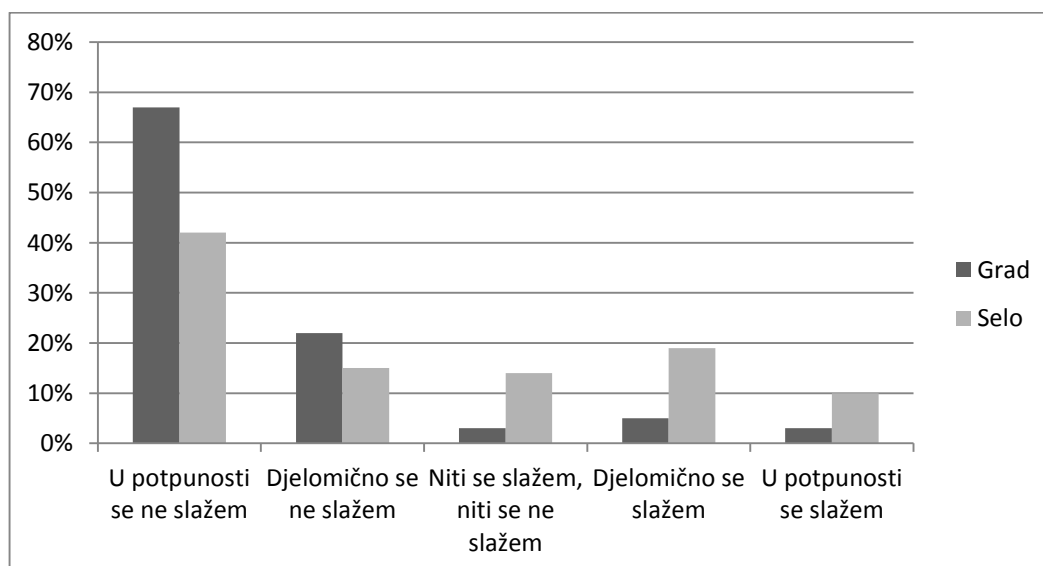

Slika 16. Odgovori na pitanje: Koliko često djeca trebaju provoditi u prirodi (izleti, šetnje i sl.) za vrijeme boravka u vrtiću?

S tvrdnjom da je u vrtićima dovoljno baviti se ekologijom samo pri održavanju određenih datuma, u potpunosti se ne slaže 42% roditelja s prebivalištem na selu. Djelomično se ne slaže njih 15% dok o tome nema mišljenje 14%. 19% se djelomično slaže, a 10% se čak u potpunosti slaže s tom tvrdnjom iz čega se može zaključiti da su ispitanici iz ove grupe podijeljenog mišljenja o ovoj temi. Kod roditelja koji žive u gradu, neslaganje puno čvršće u odnosu na roditelje sa sela: 67%% ih se u potpunosti ne slaže s tom tvrdnjom, djelomično se ne slaže 22%, niti se slaže, niti ne slaže 3%. S tvrdnjom se djelomično slaže 5% roditelja, a 3% se u potpunosti slaže. Slika 17. jasno prikazuje razlike u mišljenjima između grada i sela.

Tablica 19. Odgovori na pitanje: U vrtićima je dovoljno baviti se ekologijom samo pri obilježavanju određenih datuma (npr. Dan planeta Zemlje, Dan zaštite voda)

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Grad	43	14	2	3	2
Selo	22	8	7	10	5

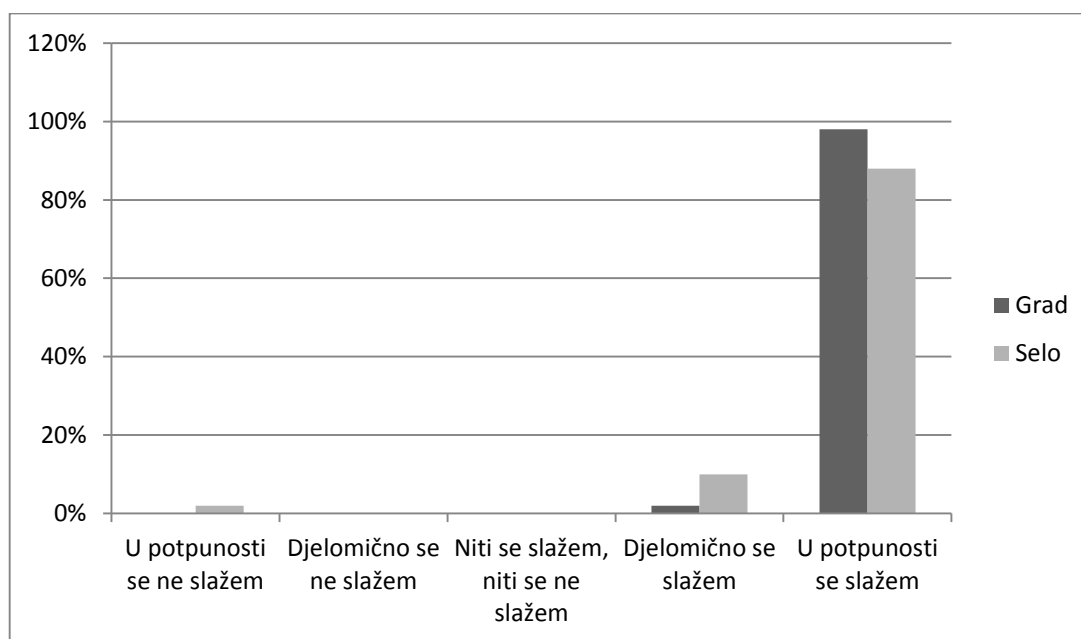

Slika 17. Odgovori na pitanje: U vrtićima je dovoljno baviti se ekologijom samo pri obilježavanju određenih datuma (npr. Dan planeta Zemlje, Dan zaštite voda)

Na Slici 18. očito je kako se velika većina roditelja iz grada (98%) u potpunosti slaže s tvrdnjom da je djecu važno poticati na rad i boravak u prirodi. Ostatak se slaže djelomično I kod roditelja sa sela velika većina (88%) se u potpunosti slaže s tvrdnjom. Ipak, djelomično se slaže 10%, a jedan roditelj, što čini 2%, se u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom.

Tablica 20. Odgovori na pitanje: Djecu je važno poticati na rad i boravak u prirodi

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Grad	0	0	0	1	63
Selo	1	0	0	5	46

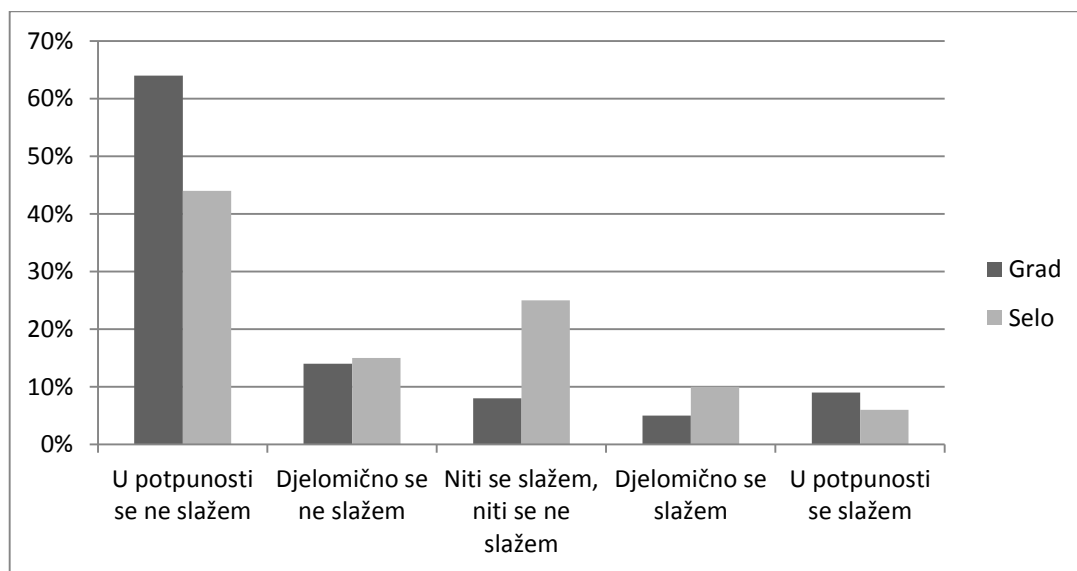

Slika 18. Odgovori na pitanje: Djecu je važno poticati na rad i boravak u prirodi

Kada se govori o tome jesu li djeca predškolskog uzrasta “premala” da bi shvatila značenje ekologije i njenih pojmova, roditelji koji žive u gradu se pretežno ili u potpunosti ne slažu s takvom tvrdnjom (64%), ili se djelomično ne slažu (14%). Ostatak stavova je raspoređen na to da se niti slažu, niti ne slažu (8%), djelomično slažu (5%) i u potpunosti slažu (9%). S druge strane, roditelji koji žive na selu također imaju najveći postotak potpunog ne slaganja s tvrdnjom (44%), no nakon toga najviše je njih koji ne znaju ili nemaju stav o tome, odnosno koji se niti slažu, niti ne slažu (25%). Zatim slijedi djelomično neslaganje s tvrdnjom (15%), pa djelomično slaganje (10%) i na kraju potpuno slaganje (16%). Ove rezultate prikazuje Slika 19.

Tablica 21. Odgovori na pitanje: Djeca predškolskog uzrasta “premala” su da bi shvatila značenje ekologije i njenih pojmova

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Grad	41	9	5	3	6
Selo	23	8	13	5	3

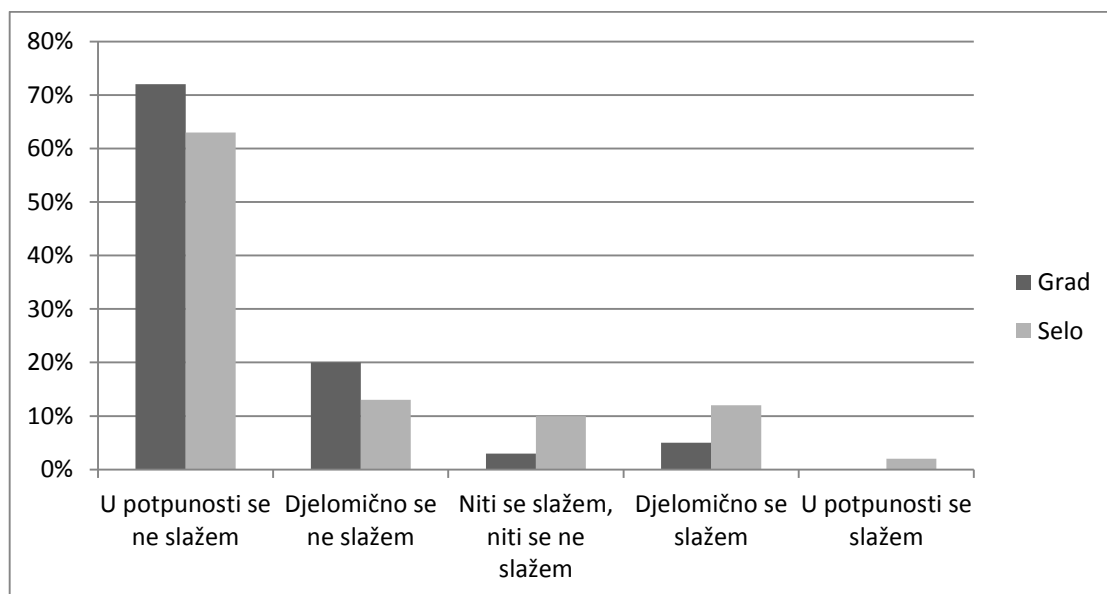

Slika 19. Odgovori na pitanje: Djeca predškolskog uzrasta “premala” su da bi shvatila značenje ekologije i njenih pojmova

Na Slici 20 prikazano je mišljenja roditelja o tome je li nužno razgovorati o ekološkim temama s djecom predškolske dobi. Vidi se jasno da se većina roditelja iz grada (72%) u potpunosti ne slaže s tom tvrdnjom, dok ih se 20% djelomično ne slaže. 3% se niti slaže, niti ne slaže, a ostatak (5%) se djelomično slaže s navedenom tvrdnjom. Roditelji sa sela u potpunosti se ne slažu u nešto manjoj mjeri (63%), djelomično se slaže njih 17%, nema stav o toj tvrdnji njih 10%, djelomično se slaže 12% roditelja, a 1 roditelj se u potpunosti slaže.

Tablica 22. Odgovori na pitanje: Nije nužno potrebno razgovarati s djecom predškolskog uzrasta o ekološkim temama

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Grad	46	13	2	3	0
Selo	33	7	5	6	1

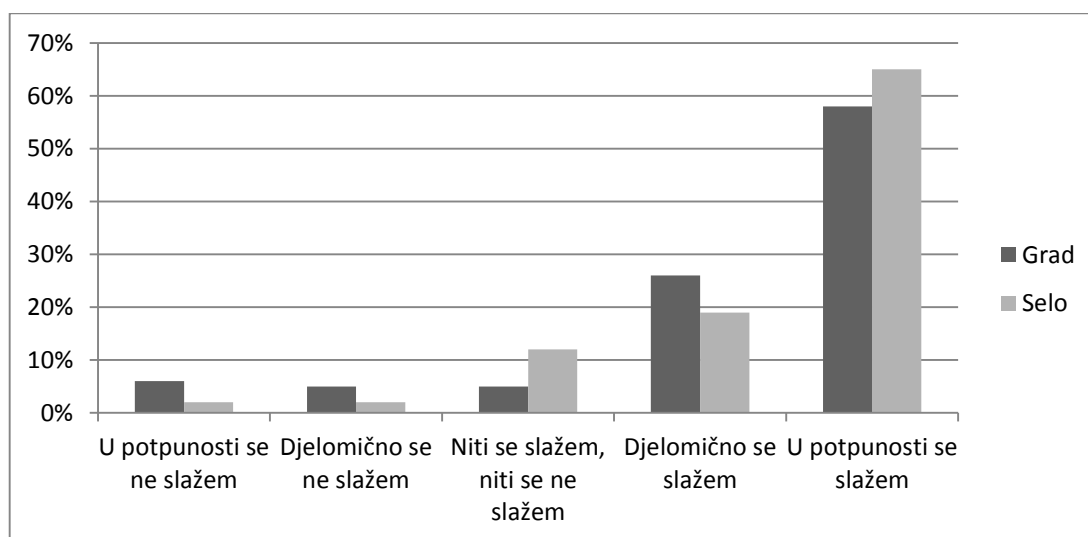

Slika 20. Odgovori na pitanje: Nije nužno potrebno razgovarati s djecom predškolskog uzrasta o ekološkim temama

Stavove o tome je li djeci u vrtiću potrebno ukazati na probleme nedostatka pitke vode, nestanak šuma i sl. prikazuje Slika 21. Ovdje se vidi kako se roditelji koji žive na selu malo više slažu s navedenom tvrdnjom (65%), dok je kod roditelja koji žive u gradu taj broj nešto manji (58%). Djelomično se s tvrdnjom slaže više roditelja iz grada (26%) nego sa sela (19%), dok se niti slaže, niti ne slaže s tom tvrdnjom 5% roditelja iz grada i 12% roditelja sa sela. Djelomično se s ovom tvrdnjom ne slaže 5% roditelja iz grada i 2% roditelja sa sela, a u potpunosti se ne slaže, dakle smatra da djeci nije potrebno ukazati na probleme pitke vode i šuma 6% roditelja iz grada te 2% roditelja sa sela.

Tablica 23. Odgovori na pitanje: Djeci je u vrtiću potrebno ukazati na probleme nedostatka pitke vode, nestanak šuma i sl.

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Grad	4	3	3	17	37
Selo	1	1	6	10	34

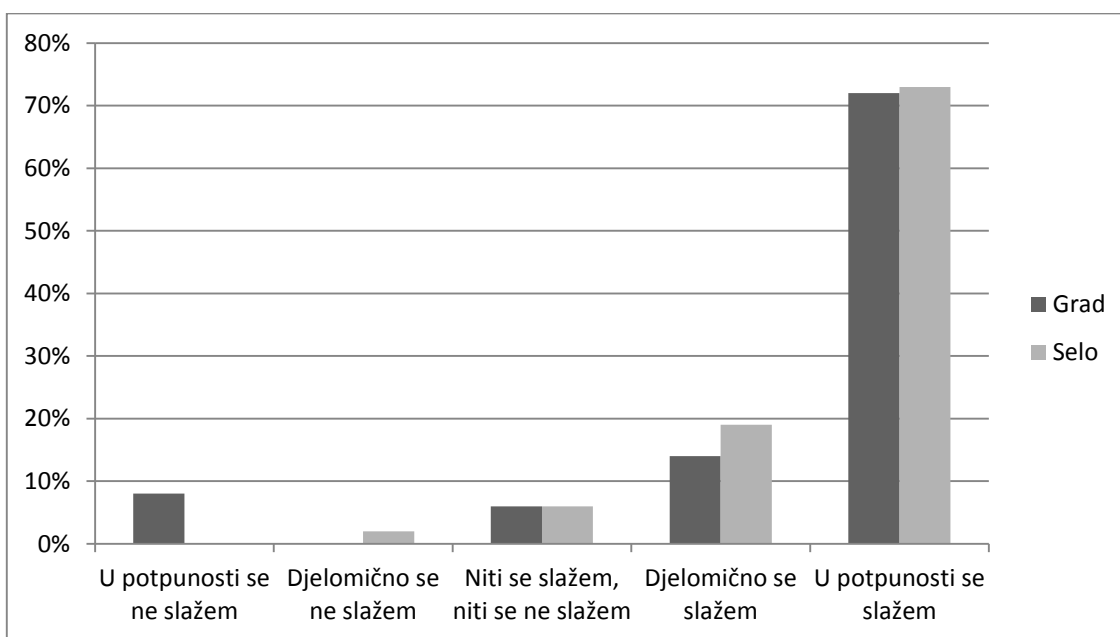

Slika 21. Odgovori na pitanje: Djeci je u vrtiću potrebno ukazati na probleme nedostatka pitke vode, nestanak šuma i sl.

Što se tiče učenja djece da razvrstavaju otpad, u potpunosti se slaže 73% roditelja koji žive na selu, manji broj, njih 19% se djelomično slaže, njih 6% nema stav o tome, a 2% se djelomično ne slaže. Kod roditelja koji žive u gradu postoji potpuno ne slaganje i ono iznosi 8%, zatim ih 6% nema stav o tome, a 14% se djelomično slaže. U potpunosti se slaže 72% roditelja s prebivalištem u gradu, što prikazuje Slika 22.

Tablica 24. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti razvrstavati otpad

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Grad	5	0	4	9	46
Selo	0	1	3	10	38

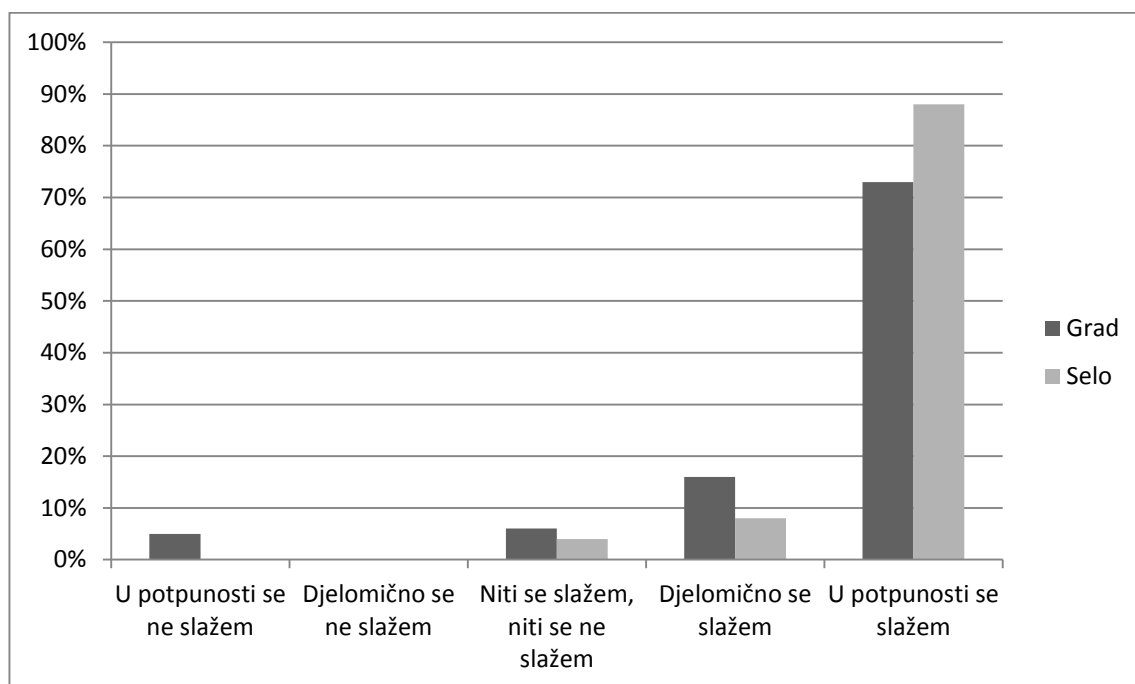

Slika 22. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti razvrstavati otpad

Za tvrdnju da se u vrtiću treba racionalno koristiti vodu i struju, što pokazuje Slika 23, Roditelji s prebivalištem u gradu imaju sljedeće stavove: 4% se u potpunosti ne slaže s tom tvrdnjom, 6% je onih koji se niti slažu, niti ne slažu. Djelomično se s tvrdnjom slaže 16%, a 73% se slaže u potpunosti. Kod roditelja s prebivalištem u selu je taj broj nešto veći (88%) a nešto duplo za djelomično slaganje s tvrdnjom (8%). Ostatak (4%) se niti slaže, niti ne slaže.

Tablica 25. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti racionalno koristiti vodu i struju

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Grad	3	0	4	10	47
Selo	0	0	2	4	46

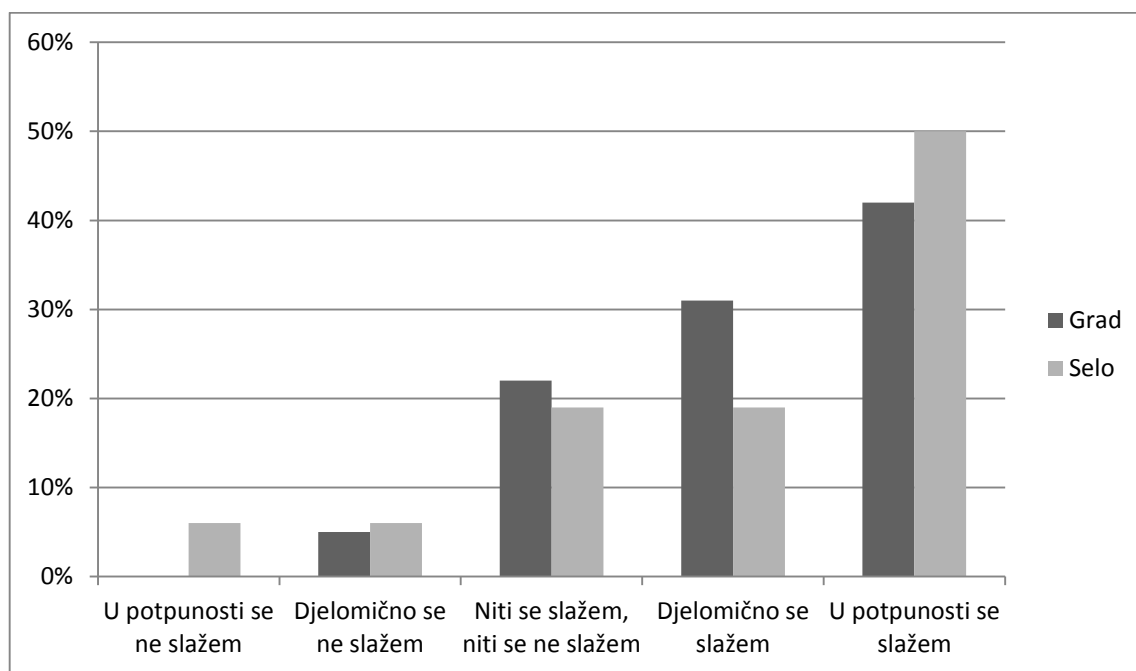

Slika 23. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti racionalno koristiti vodu i struju

Za tvrdnju da se u vrtiću treba učiti o klimi, prikazano na Slici 24, rezultati su sljedeći: Roditelji sa sela se u istoj mjeri i u potpunosti, i djelomično ne slažu s tvrdnjom (6%), također se u jednakoj mjeri i niti slažu, niti ne slažu i djelomično slažu (19%). Točno pola (50%) u potpunosti ih se slaže s navedenom tvrdnjom. Roditelji iz grada se, u usporedbi s ostalom grupom, s tvrdnjom manje slažu u potpunosti (42%), a više ih se djelomično slaže (31%) ili se niti slažu, niti ne slažu (22%). Ostatak (5%) ih se djelomično ne slaže.

Tablica 26. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti o klimi

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Grad	0	3	14	20	27
Selo	3	3	10	10	26

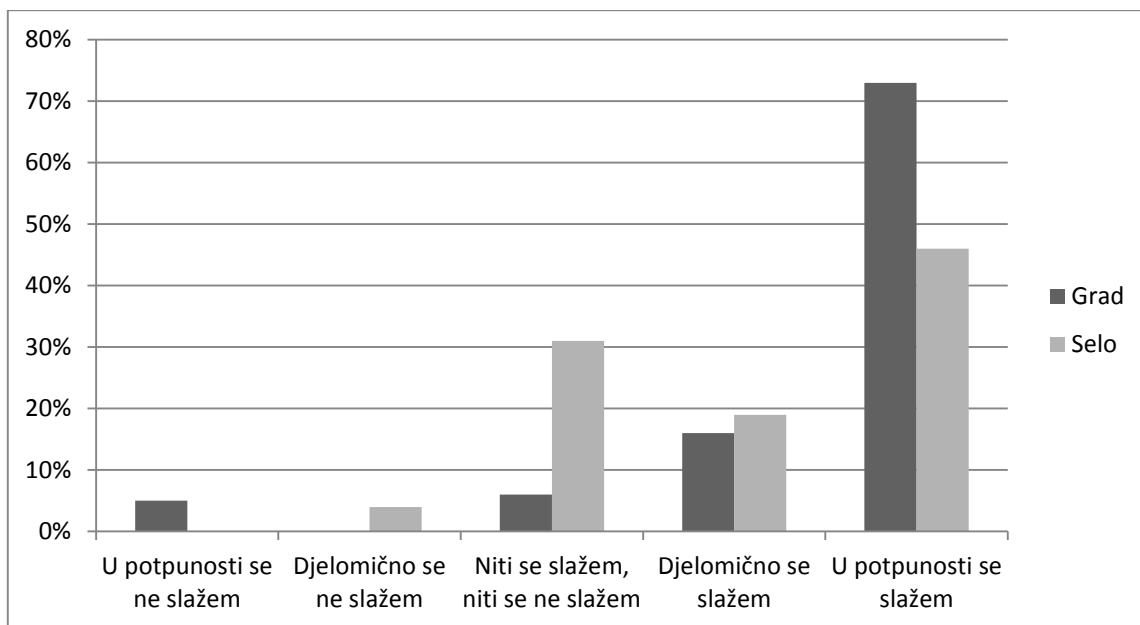

Slika 24. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti o klimi

Slika 25 prikazuje da se većina roditelja s prebivalištem u gradu (73%) u potpunosti slaže s tvrdnjom da se u vrtiću treba učiti o obnovljivim i neobnovljivim izvorima energije. Zatim se djelomično slaže 16%, a 6% nema stav o tome i na kraju 5% roditelja iz grada se u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom. S druge strane, manje od pola (46%) roditelja s prebivalištem na selu u potpunosti se slaže s time da se u vrtiću treba učiti o obnovljivim i neobnovljivim izvorima energije. Zatim ih se najviše niti slaže, niti ne slaže (31%), potom ih se djelomično slaže 19% i na kraju 4% se djelomično ne slaže.

27. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti o obnovljivim i neobnovljivim izvorima energije

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Grad	3	5	18	19	19
Selo	0	2	16	10	24

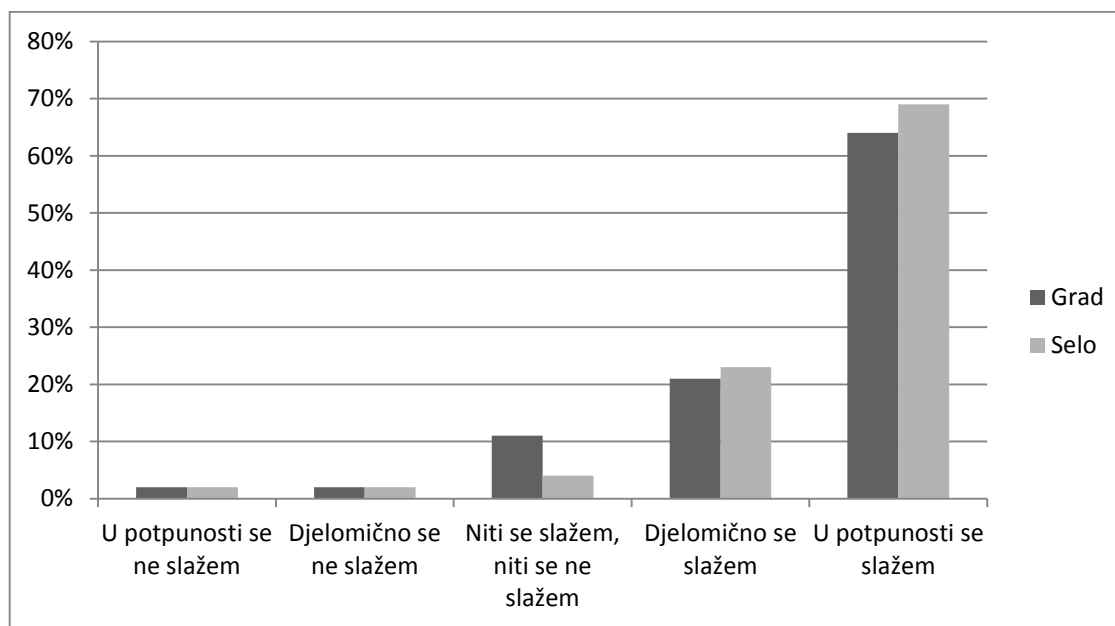

Slika 25. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti o obnovljivim i neobnovljivim izvorima energije

Za tvrdnju da se vrtiću treba učiti o načinima zagađivanja okoliša i sprječavanju istog, rezultati su bili sljedeći: 69% roditelja sa sela i 64% roditelja iz grada u potpunosti se slaže s tvrdnjom, a djelomično se slaže podjednak broj ispitanika (21% roditelji iz grada, 23% roditelji sa sela). Onih koji se niti slažu, niti ne slažu ima više u gradu (11%), dok je u selu taj broj manji (4%). Za djelomično i potpuno neslaganje s ovom tvrdnjom, obje grupe ispitanika imaju jednak postotak koji iznosi 2%. Rezultate prikazuje Slika 26.

Tablica 28. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti o načinima zagađivanja okoliša i sprječavanju istog

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Grad	1	1	7	13	41
Selo	1	1	2	12	36

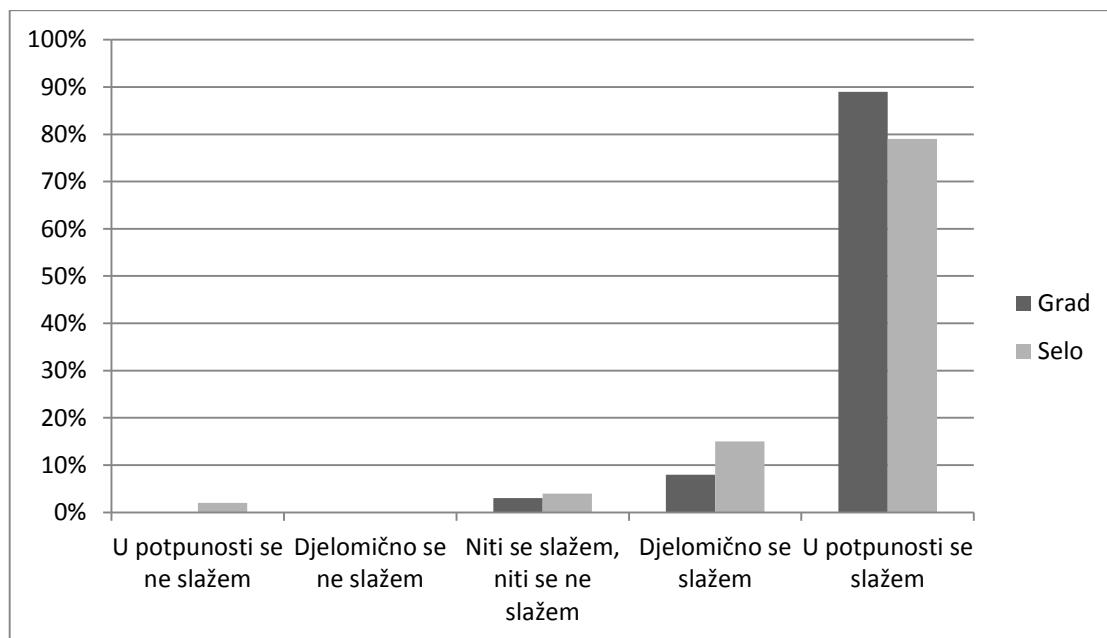

Slika 26. Odgovori na pitanje: U vrtiću se treba učiti o načinima zagađivanja okoliša i sprječavanju istog

Posljednja tvrdnja, čije rezultate prikazuje Slika 27, je ta da bi bilo dobro da u dvorištu vrtića postoji vrt gdje bi djeca mogla saditi biljke i brinuti o njima. S tom tvrdnjom se u potpunosti slažu najviše roditelji koji imaju prebivalište u gradu (89%). Djelomično ih se slaže 8%, a niti se slaže, niti ne slaže 3%. Kod roditelja čije je prebivalište u selu, situacija je malo drugačija. Naime, s tvrdnjom se u potpunosti slaže 79% roditelja, djelomično se slaže 15%, 4% se niti slaže, niti ne slaže, a 1 roditelj (2%) se u potpunosti ne slaže s time da bi bilo dobro da u dvorištu vrtića postoji vrt o kojem bi se djeca mogla brinuti.

Tablica 29. Odgovori na pitanje: Bilo bi dobro da u dvorištu vrtića postoji vrt gdje bi djeca mogla saditi biljke i brinuti o njima

Broj odgovora	U potpunosti se ne slažem	Djelomično se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Djelomično se slažem	U potpunosti se slažem
Grad	0	0	2	5	57
Selo	1	0	2	8	41

Slika 27. Odgovori na pitanje: Bilo bi dobro da u dvorištu vrtića postoji vrt gdje bi djeca mogla saditi biljke i brinuti o njima

5. RASPRAVA

Postoje razni pozitivni primjeri iz prakse odgojitelja o uspješnim ekoradionicama i pozitivnom prihvaćanju od strane djece, no ističe se nedostatak kontinuiteta jer bez njega trajnost rezultata postaje upitna. Pošto i ekološki odgoj zahtijeva potrebu kontinuiteta, a kontinuitet se može ostvariti samo suradnjom vrtića i roditelja i obitelji kao primarne zajednice iz koje dijete najviše uči, javlja se motivacija za istraživanjem mišljenja i stavova roditelja predškolske djece o ekološkom odgoju kako bi se i na tu sferu života djeteta moglo utjecati u svrhu zaštite našeg jedinog doma, planeta Zemlje.

U usporedbi roditelja s odgojiteljima, obje se grupe slažu da je dijete potrebno upoznati s ekološkim temama u dječjem vrtiću. Iako 77% odgojitelja smatra da bi djeca trebala svakodnevno boraviti u prirodi, broj roditelja koji dijele to mišljenje je 58%. Jednak broj roditelja (18%) smatra da je dovoljno boraviti u prirodi 1-2 puta tjedno, odnosno 3-4 puta tjedno. Odgojitelji su mnogo odlučniji u potpunom neslaganju s tvrdnjom da je u vrtićima dovoljno baviti se ekologijom samo pri obilježavanju određenih datuma. Velika većina roditelja (94%) i odgojitelja (86%) u potpunosti slaže s tvrdnjom da je djecu važno poticati na rad i boravak u prirodi. Iako razlika u postotcima nije velika, za očekivati je bilo da će odgojitelji kao profesionalci u ovom dijelu imati veći postotak u potpunom slaganju s tvrdnjom. Prva veća razlika u mišljenjima roditelja i odgojitelja vidi se kod tvrdnje da u djeca predškolskog uzrasta "premala" da bi shvatila značenje ekologije i njenih pojmova. Dok se 86% odgojitelja u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom, istog je mišljenja tek 55% roditelja. Ostatak ih se najviše ili samo djelomično ne slaže ili se niti slažu, niti ne slažu. Što se tiče nužnosti razgovora o ekološkim temama s djecom, vidi se jasno da se većina odgojitelja (83%) u potpunosti ne slaže s tom tvrdnjom, a roditelji se u potpunosti ne slažu u nešto manjoj mjeri (68%). Kada se govori o tome je li potrebno ukazati na probleme nedostatka pitke vode, nestanak šuma i sl. i roditelji i odgojitelji slažu se da je to potrebno. Jedino se razlikuju po tome što je kod odgojitelja slaganje u potpunosti nešto veće (75%) od roditelja (61%) jer se roditelji u većoj mjeri od odgojitelja ipak samo djelomično slažu s tom tvrdnjom. Vrlo slična situacija je i sa tvrdnjom da se u vrtiću treba učiti razvrstavati otpad iako je bilo očekivano da će potpuno slaganje s ovom tvrdnjom biti preko 90% pošto je gospodarenje otpadom jedna od najaktualnijih ekoloških tema, a samim time razvrstavanje otpada jedna od

prvih ekoloških aktivnosti koja se provodi u predškolskoj odgojno-obrazovnoj ustanovi. Za tvrdnju da se u vrtiću treba racionalno koristiti vodu i struju odgojitelji i roditelji su praktički suglasni u potpunom slaganju s tvrdnjom. Tada dolazi na red klima kao tema gdje su se odgojitelji očitovali najviše u potpunom slaganju, zatim u djelomičnom slaganju s tvrdnjom da se u vrtiću treba učiti o klimi, dok se manje od 50% roditelja u potpunosti slaže s navedenom temom, a podjednak broj ih se ili djelomično slaže ili se niti slaže, niti ne slaže. Nesigurnost roditelja također dolazi do izražaja i kod tvrdnje da se u vrtiću treba učiti o obnovljivim i neobnovljivim izvorima energije. Naime, dok se 71% odgojitelja s tvrdnjom u potpunosti slaže, kod roditelja je taj postotak 37% jer se, kao i kod prethodne tvrdnje, podjednak broj roditelja djelomično slaže (25%) ili se niti slažu, niti ne slažu (29%). Više odgojitelja nego roditelja se u potpunosti slaže da se u vrtiću treba učiti o načinima zagađivanja okoliša i sprječavanju istog, dok se više roditelja nego odgojitelja za istu tvrdnju djelomično slaže, no bez većih razlika. Za posljednju tvrdnju, a to je da bi bilo dobro da u dvorištu vrtića postoji vrt gdje bi djeca mogla saditi biljke i brinuti o njima, odgovori roditelja i odgojitelja su praktički identični, najviše ih se u potpunosti slaže s tom tvrdnjom. Kod rangiranja tema koje su, po njihovom mišljenju, najvažnije za obradu u dječjem vrtiću nema većih razlika između roditelja i odgojitelja.

Pri usporedbi rezultata roditelja prema mjestu prebivališta (selo/grad) obje grupe ispitanika u podjednakom postotku smatraju kako je dijete potrebno upoznati s ekološkim temama upravo u dječjem vrtiću. Valja spomenuti da čak 19% roditelja s prebivalištem na selu smatra kako je to potrebno u nižim razredima osnovne škole. Na pitanje koliko često djeca trebaju provoditi vrijeme u prirodi za vrijeme boravka u vrtiću više je roditelja iz grada odgovorilo svaki dan. No, usprkos tome što je i većina roditelja sa sela odgovorilo "svaki dan", na odgovorima "1-2 puta tjedno" i "3-4 puta tjedno" većinu su preuzeli roditelji sa sela. Dok se kod tvrdnje da je u vrtićima dovoljno baviti se ekologijom samo pri obilježavanju određenih datuma roditelji iz grada većinom nisu slagali u potpunosti, a zatim je neslaganje bilo djelomično, manje od pola ispitanika s prebivalištem na selu (42%) se u potpunosti nije slagalo s tvrdnjom, dok su ostale opcije na skali bile zastupljene u podjednakoj mjeri iz čega se može zaključiti da u ispitanici iz ove grupe podijeljenog mišljenja o ovoj temi. Roditelji iz obje grupe slažu se u potpunosti da je djecu važno poticati na rad i boravak u prirodi. Kod tvrdnje da su djeca predškolskog uzrasta "premala" da bi

shvatila značenje ekologije i njenih pojmova, roditelji koji žive u gradu se pretežno ili u potpunosti ne slažu s takvom tvrdnjom, ili se djelomično ne slažu. Isto je i s roditeljima koji žive na selu, s time da čak njih 25% nema stav o tome, odnosno niti se slaže, niti ne slaže. Sljedeća tvrdnja, da nije nužno potrebno razgovarati s djecom predškolskog uzrasta o ekološkim temama opet pokazuje da su roditelji iz obje grupe sličnog mišljenja, a to je da se u potpunosti ne slažu s navedenom tvrdnjom. Po prvi puta se roditelji s prebivalištem na selu u potpunosti slažu s nekom tvrdnjom u većoj mjeri nego roditelji iz grada kod tvrdnje da je djeci u vrtiću potrebno ukazati na probleme nedostatka pitke vode, nestanak šuma i sl. Što se tiče učenja djece da razvrstavaju otpad, rezultati su zamalo jednaki, odnosno, obje se grupe većinom u potpunosti slažu. Slaganje s tvrdnjom da se djecu treba učiti racionalno koristiti vodu i struju, sigurnije je kod roditelja sa sela. Tvrdnja za učenje o klimi u dječjem vrtiću također rezultira većim slaganjem u potpunosti kod roditelja sa sela, no iznosi samo 50%. Dosta je zastupljen i odgovor “niti se slažem, niti se ne slažem”. Isti taj odgovor zastupljen je u preko 30% kod roditelja sa sela pri tvrdnji da se u vrtiću treba učiti o obnovljivim i neobnovljivim izvorima energije tako da roditelji iz grada u ovoj temi prevladavaju s potpunim slaganjem. Slaganje obje grupe roditelja opet je prisutno u tvrdnji da se u vrtiću treba učiti o načinima zagađivanja okoliša i sprječavanju istog. Isto je i sa posljednjom tvrdnjom da bi bilo dobro da u dvorištu vrtića postoji vrt gdje bi djeca mogla saditi biljke i brinuti o njima, samo što je u ovom slučaju postotak slaganja u potpunosti viši.

Iako postoje manje razlike među mišljenjima, one se većinom vide kod biranja intenziteta slaganja, odnosno ne slaganja (djelomično/u potpunosti). Taj slučaj je prisutan i kod usporedbe rezultata odgojitelja i roditelja te roditelja po mjestu prebivališta. Prema tome, može se zaključiti da obje postavljene hipoteze (H1: Roditelji koji žive na selu pridaju veću važnost učenju ekoloških tema od roditelja koji žive u gradu i H2: Odgojitelji pridaju veću važnost učenju ekoloških tema od roditelja.), u ovom slučaju, nisu točne. Dakle, roditelji, bez obzira na mjesto prebivališta, to jest ekološke poticaje i prilike koje im nudi ruralna odnosno urbana zajednica imaju slična mišljenja o tome kakva bi ponašanja i stavove njihova djeca trebala usvojiti u dječjem vrtiću. Uz to, rezultati usporedbe ispitanih roditelja i odgojitelja nemaju naznake da bi moglo doći do diskontinuiteta prilikom ekološkog odgoja. No, pošto su u ovoj anketi ipak bila uključena samo mišljenja, u daljnjim

istraživanjima trebala bi se ispitati ekološka ponašanja i navike roditelja kako bi se došlo do pouzdanijih rezultata, a sve u cilju razvoja osvještenog i odgovornog pojedinca koji će znati sačuvati i obnoviti okoliš.

6. ZAKLJUČAK

Nakon što je u teorijskom dijelu opisana važnost ekološkog odgoja, istaknute su uloge roditelja i odgojitelja u tom odgoju, kao i važnost i potreba za kontinuitetom i suradnjom između te dvije grupe. S ciljem provjeravanja postoje li temelji za već spomenuti kontinuitet i suradnju, uspoređena su mišljenja roditelja i odgojitelja te samih roditelja s obzirom na mjesto prebivališta.

Veća razlika u mišljenjima roditelja i odgojitelja vidi se kod tvrdnje da u djeca predškolskog uzrasta "premala" da bi shvatila značenje ekologije i njenih pojmova. Tu do izražaja dolazi stručnost, te su odgojitelji sigurniji od roditelja u potpunom neslaganju s navedenom tvrdnjom. Nesiguran stav roditelja, gdje se također očituju razlike, vidi se i kod tema kao što su klima te obnovljivi i neobnovljivi izvori energije. S druge strane, kada dolazi do pitanja kao što je racionalno korištenje stuje i vode te postojanje i obrađivanje vrta u dvorištu dječjeg vrtića, slaganje roditelja i odgojitelja je praktički identično. No, sve ove razlike u rezultatima ipak nisu toliko velike da bi dale ikakve naznake da bi moglo doći do diskontinuiteta prilikom ekološkog odgoja. Roditelji, bez obzira na mjesto prebivališta, to jest ekološke poticaje i prilike koje im nudi ruralna odnosno urbana zajednica imaju slična mišljenja o tome kakva bi ponašanja i stavove njihova djeca trebala usvojiti u dječjem vrtiću. Roditelji s prebivalištem u gradu imaju odlučniji stav o temama kao što su klima, te obnovljivi i neobnovljivi izvori energije. Isto tako više roditelja iz grada smatra kako djeca svakodnevno trebaju provoditi vrijeme u prirodi za vrijeme boravka u vrtiću, no obje grupe roditelja se slažu kako je važno djecu poticati na boravak i rad u prirodi, smatraju kako je nužno razgovarati s djecom predškolskog uzrasta o ekološkim temama, učiti ih razvrstavati otpad itd.

Dakle, iako postoje manje razlike među mišljenjima, one se većinom vide kod biranja intenziteta slaganja, odnosno ne slaganja (djelomično/u potpunosti). Taj slučaj je prisutan i kod usporedbe rezultata odgojitelja i roditelja te roditelja po mjestu prebivališta. No, pošto su u ovoj anketi ipak bila uključena samo mišljenja, u daljnjim istraživanjima trebala bi se ispitati ekološka ponašanja i navike roditelja kako bi se došlo do pouzdanijih rezultata, a sve u cilju odgoja i razvoja osvještenog i odgovornog pojedinca koji će znati sačuvati i obnoviti okoliš.

7.LITERATURA

1. Farkaš, L.J. (2003) Ekološki odgoj kao sastavni dio cjelovitog odgoja i naobrazbe predškolskog djeteta, Dijete i djetinjstvo (ur. Babić, N., Irović, S.), Visoka učiteljska škola u Osijeku
2. Klepac, R. (1988.) Osnove ekologije, Jumena, Zagreb
3. Lepečnik Vodopivec, J. (2000.) Stavovi odgajatelja o ekološkom odgoju djece u vrtiću, Ekologija – korak bliže djetetu (ur. Uzelac, V., Božić, Ž.) Adamić, Rijeka
4. Lojen, Z., Božić, M., Gunc, Z. (2008.) Odgoj i obrazovanje djece za okoliš i održivi razvoj u kontekstu cjeloživotnog učenja, Cjeloživotno učenje za održivi razvoj (ur. Uzelac, Vujičić, Boneta), Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet u Rijeci, Rijeka
5. Ljubaj, K., Vujić Šisler, Lj. (2008.) Zdravi načini življenja u dječjem vrtiću “Srednjaci”, Cjeloživotno učenje za održivi razvoj (ur. Uzelac, Vujičić, Boneta), Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet u Rijeci, Rijeka
6. Petrović-Sočo, B. (1996.) Integrativni pristup ekološkom odgoju u dječjem vrtiću, Očuvajmo zemlju zajedno (ur. Željeznjak, Lj.), Dječji centar, Čakovec
7. Radaković, S. (1996.) Poticanje razvoja ekološke svijesti kod djece predškolske dobi, Očuvajmo zemlju zajedno (ur. Željeznjak, Lj.), Dječji centar, Čakovec
8. Smojver, V. (2000.), O programu iz područja ekologije u našem vrtiću, Ekologija – korak bliže djetetu (ur. Uzelac, V., Božić, Ž.) Adamić, Rijeka
9. Uzelac, V., Starčević, I. (1999) Djeca i okoliš, Adamić, Rijeka
10. Uzelac, V., (1990) Osnove ekološkog odgoja, Školske novine, Zagreb

8. SAŽETAK

S obzirom na postojanje različitih ekoloških problema, koji se razvijaju i rastu sve brže, jedno od osnovnih područja društvenog razvitka jest odgoj za okoliš. Sve se više pažnje posvećuje unaprjeđivanju životne okoline i ekološkom odgoju mlađih generacija, pošto bez njih nije moguće doći do većih zaokreta. „Temeljna zamisao ekološkog odgoja u današnjem je vremenu usmjerena na širenje svijesti i spoznaja o trenutačnom stanju okoliša na Zemlji, kao i na poduzimanje konkretnih mjera za njegovu zaštitu“ (Petrović-Sočo, 1996, 39). Najveću ulogu u odgoju djece imaju primarno roditelji, a zatim i odgojitelji. Uloga predškolske ustanove, odnosno odgojitelja je da svoje zadaće i napore usmjerava prema stvaranju temelja za izgradnju cjelokupne društvene ekološke svijesti. Farkaš (2003.) ističe da djeca rado prihvaćaju razne ekološke aktivnosti i radionice u vrtiću, sami daju prijedloge za daljnje aktivnosti, a posebna vrijednost ovakva rada pokazala se u primjeni i očitovanju stečenog znanja djece i u obiteljskom okruženju. Dok u vrtiću odgojitelj omogućuje stjecanje pozitivnih navika i razvijanje ekološke svijesti, treba se zapitati u kolikoj je mjeri to zastupljeno i kod kuće. Razni primjeri iz prakse sadržani u zbornicima radova govore o raznim eko-projektima, razvoju i unaprjeđenju ekološke svijesti čiji je cilj djeci ugraditi znanje razumijevanja prirodnih procesa, razviti pozitivne stavove prema okolišu i osjetljivost prema prirodi. No, ne govore ništa o sudjelovanju roditelja. Pošto znamo kako je obitelj temeljna društvena zajednica, a roditelji primarni učitelji, cilj je istražiti koliko važnosti roditelji predškolske djece pridaju ekološkim temama u dječjim vrtićima te koliko važnosti oni sami pridaju ekologiji općenito. Istraživanje je provedeno kratkom anketom. Iako 77% odgojitelja smatra da bi djeca trebala svakodnevno boraviti u prirodi, broj roditelja koji dijele to mišljenje je 58%. Prva veća razlika u mišljenjima roditelja i odgojitelja vidi se kod tvrdnje da su djeca predškolskog uzrasta “premala” da bi shvatila značenje ekologije i njenih pojmova. Dok se 86% odgojitelja u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom, istog je mišljenja tek 55% roditelja. Nesigurnost roditelja također dolazi do izražaja i kod tvrdnje da se u vrtiću treba učiti o obnovljivim i neobnovljivim izvorima energije. Dok se 71% odgojitelja s tvrdnjom u potpunosti slaže, kod roditelja je taj postotak 37%. Pri usporedbi rezultata roditelja prema mjestu prebivališta (selo/grad) čak 19% roditelja s prebivalištem na selu smatra kako je djecu potrebno upoznati s ekološkim temama u nižim razredima osnovne škole. Po prvi puta se roditelji s prebivalištem na selu u potpunosti slažu s nekom tvrdnjom u većoj mjeri nego roditelji iz grada kod tvrdnje da je djeci u vrtiću potrebno ukazati na probleme nedostatka pitke vode, nestanak šuma i sl. (65%). Ostali odgovori pretežno su isti ili postoje manje razlike, većinom kod biranja intenziteta slaganja, odnosno ne slaganja. Iako su se određene razlike u odgovorima vidjele, one su bile male. Na kraju se može zaključiti da roditelji, bez obzira na mjesto prebivališta, to jest ekološke poticaje i prilike koje im nudi ruralna odnosno urbana zajednica imaju slična mišljenja o tome kakva bi ponašanja i stavove njihova djeca trebala usvojiti u dječjem vrtiću. Uz to, rezultati usporedbe ispitanih roditelja i odgojitelja nemaju naznake da bi moglo doći do diskontinuiteta prilikom ekološkog odgoja.

Ključne riječi: ekološke teme, roditelji, dječji vrtić, selo, grad

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
Preddiplomski sveučilišni studij Ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja

Ivona Ament

MIŠLJENJE RODITELJA DJECE PREDŠKOLSKE DOBI O VAŽNOSTI EKOLOŠKIH
TEMA U DJEČJEM VRTIĆU
Završni rad

Osijek, 2016.

Broj stranica: 50, Broj tablica: 29, Broj slika: 27, Broj citirane literature: 10, Broj
priloga: 1

Završni rad napravljen je na Odsjeku za prirodne znanosti, Katedri za prirodoslovlje iz predmeta Ekološki odgoj u dječjem vrtiću. Mentorica diplomskog rada je dr. sc. Irella Bogut, izvanredni profesor i sumentor mr. sc. Željko Popović, profesor visoke škole.

9. SUMMARY

Due to the existence of different environmental problems, which are developing and growing fast, environmental education has become one of the main areas of social development. More and more attention is paid to the improvement of environment and environmental education of the younger generation, because without them it is not possible to get to the major turnaround. "The basic idea of environmental education nowadays is focused on raising awareness and knowledge about the current state of the environment on Earth, as well as taking concrete measures for its protection" (Petrovic-Soco, 1996, 39). The biggest role in educating the children have primary the parents, then the kindergarten teachers. The role of preschools, and kindergarten teachers is that they focus their tasks and efforts on creating the foundations for the construction of all social environmental awareness. Farkas (2003) points out that children are happy to accept a variety of environmental activities and workshops in kindergarten, they give suggestions themselves for further activities, and the special value of this kind of work proved to be in the application of acquired knowledge of children in their own family environment. While kindergarten teachers enable acquisition of positive habits and development of environmental awareness, the question we should ask ourselves is to what extent is the same represented at home. Multiple examples which can be found in proceedings, say about various eco-projects, the development and enhancement of environmental awareness which aims to incorporate knowledge of understanding of natural processes to children, develop positive attitudes towards the environment and sensitivity towards nature. But they do not say anything about the involvement of parents. Since we know that family is the basic unit of society and parents are primary teachers, the goal here is to explore how important the environmental issues in kindergartens are for preschool children's parents and the importance of ecology in general. A short survey was conducted to support this research. Although 77% of kindergarten teachers believe that children should spend every day outside, the number of parents who share this opinion is 58%. The first major difference in the opinions of parents and preschool teachers is seen at claims that preschool children "too young" to understand the meaning of ecology and its concepts. While 86% of educators do not fully agree with the above statement, only 55% of parents think the same way. Uncertainty of parents also comes to the fore with the assertion that in kindergarten children need to learn about renewable and non-renewable energy sources. While 71% of preschool teachers fully agrees with the statement, that percentage at parents is 37%. When comparing the results of the parents by the place of residence (rural / urban), 19% of parents who reside in the country believes that children should be familiar with environmental issues in the lower grades of elementary school. For the first time parents who reside in the country fully agree with a statement more than the parents of the city with claims that preschool children are needed to be familiar with the problems of lack of drinking water, deforestation and so on (65%). Other answers are mostly the same, or there are minor differences, mostly in picking intensity of agreement or disagreement. Although some differences in the responses were noticed, these were of minor importance. In the end, the conclusion is that parents, regardless of the place of residence or, in other words, environmental incentives and opportunities offered by rural and urban communities, have similar opinions about what kind of behavior and attitudes their children should adopt in kindergarten. In addition, the comparison of examinees' results, both

parents and kindergarten teachers, have no indication that there could be a discontinuity during environmental education.

Keywords: environmental themes, parents, kindergarten, village, town

University of Josip Juraj Strossmayer in Osijek

Faculty of Education

University undergraduate study of early and pre-school education

Ivona Ament

OPINION OF PARENTS OF KINDERGARTEN CHILDREN ON THE IMPORTANCE
OF ENVIRONMENTAL ISSUES IN KINDERGARTEN

Final paper

Osijek, 2016.

Number of pages: 50, Number of tables: 29, Number of pictures: 27, Literature cited:
10, Appedix: 1

The final paper was made at the Department of Natural Science from the course of Environmental Education in kindergarten under the guidance of mentors Irella Bogut, Ph.D., Assoc.Prof. and Željko Popović, M.Sc., College Prof.

10. PRILOG 1:

Anketa: Mišljenje roditelja o važnosti ekoloških tema u dječjem vrtiću

S obzirom na postojanje različitih ekoloških problema, koji se razvijaju i rastu sve brže, jedno od osnovnih područja društvenog razvitka jest odgoj za okoliš. Dok u vrtiću odgojitelj omogućuje stjecanje pozitivnih navika i razvijanje ekološke svijesti, treba se zapitati u kolikoj je mjeri to zastupljeno i kod kuće. Pošto znamo kako je obitelj temeljna društvena zajednica, a roditelji primarni učitelji, cilj je istražiti koliko važnosti roditelji predškolske djece pridaju ekološkim temama u dječjim vrtićima te koliko važnosti oni sami pridaju ekologiji i zaštiti okoliša općenito.

Anketa je u potpunosti anonimna, a podaci će se koristiti isključivo u svrhu izrade završnog rada Ivone Ament, studentice 3. godine Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

Dob: _____

Spol: M Ž

Molim Vas da sljedeća pitanja odgovorite tako što ćete zaokružiti **jedan** od ponuđenih odgovora.

1. Mjesto prebivališta:
 - a. Grad
 - b. Selo

2. Vaša stručna sprema:
 - a. Bez osnovnog obrazovanja
 - b. Osnovna škola
 - c. Srednja škola
 - d. Viša stručna sprema (VŠS)
 - e. Visoka stručna sprema (VSS)

3. Prema Vašem mišljenju, kada je dijete potrebno upoznati s ekološkim temama?
 - a. U dječjem vrtiću
 - b. U nižim razredima osnovne škole (1.-4. razred)

- c. U višim razredima osnovne škole (5.-8. razred)
 - d. U srednjoj školi
 - e. Ekološke teme nisu potrebne u obrazovanju
 - f. Ekološke teme su potrebne u svim razinama obrazovanja
4. Prema Vašem mišljenju, koliko često djeca trebaju provoditi u prirodi (izleti, šetnje i sl.) za vrijeme boravka u vrtiću?
- a. Svakodnevno
 - b. 1-2 puta tjedno
 - c. 3-4 puta tjedno
 - d. 1-2 puta mjesečno

Molim Vas da iznesete svoje stavove o sljedećim tvrdnjama. Stav iskazujete zaokruživanjem broja **samo jednog** od ponuđenih odgovora:

- 1 – uopće se **ne** slažem
- 2 – uglavnom se **ne** slažem
- 3 – niti se slažem, niti se ne slažem
- 4 – uglavnom se slažem
- 5 – u potpunosti se slažem

1. U vrtićima je dovoljno baviti se ekologijom samo pri obilježavanju određenih datuma (npr. Dan planeta Zemlje, Dan zaštite voda).	1	2	3	4	5
2. Djecu je važno poticati na rad i boravak u prirodi.	1	2	3	4	5
3. Djeca predškolskog uzrasta "premala" su da bi shvatila značenje ekologije i njenih pojmova.	1	2	3	4	5
4. Nije nužno potrebno razgovarati s djecom predškolskog uzrasta o ekološkim temama.	1	2	3	4	5
5. Djeci je u vrtiću potrebno ukazati na probleme nedostatka pitke vode, nestanak šuma i sl.	1	2	3	4	5
6. U vrtiću se treba učiti razvrstavati otpad.	1	2	3	4	5
7. U vrtiću se treba učiti racionalno koristiti vodu i struju.	1	2	3	4	5

8. U vrtiću se treba učiti o klimi.	1	2	3	4	5
9. U vrtiću se treba učiti o obnovljivim i neobnovljivim izvorima energije.	1	2	3	4	5
10. U vrtiću se treba učiti o načinima zagađivanja okoliša i sprječavanju istog.	1	2	3	4	5
11. Bilo bi dobro da u dvorištu vrtića postoji vrt gdje bi djeca mogla saditi biljke i brinuti o njima.	1	2	3	4	5

Rangirajte koje su, po vašem mišljenju, najvažnije teme za obradu u dječjem vrtiću, a pridaju ekologiji ili zaštiti okoliša (prethodno spomenute ili neke druge):

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Hvala Vam na sudjelovanju!

Ivona Ament